ABRAHAMI GORLAEI
ANTVERPIANI

DACTYLIOTHECAE

PARS SECUNDA,

SEU

VARIARUM GEMMARUM,
Quibus antiquitas in ſignando uti ſolita,
SCALPTURAE,
Triplo quam fuerunt, partim antehac ineditarum, partim ex ſcriptis eruditorum virorum collectarum numero locupletiores,
Cum ſuccincta ſingularum explicatione
JACOBI GRONOVII.
Accidit
MARBODAEI, GALLI, CAENOMANENSIS,
Carmen de Gemmis & Lapidibus.

LUGDUNI BATAVORUM,
Excudit HENRICUS à DAMME, Bibliop.
CIↃ IↃ CC VII.

Digitized by Google

Digitized by Google

JACOBI GRONOVII

EXPLICATIO FIGURARU

IN GEMMIS

ABRAHAMI GORLAEI ET ALIORUM.

Num. 1 CUpido citatiſſime equitans, quaſi alis equoque acceleraret.

2 Bellerophon & Chimæra, ut ſæpe in nummis Corinthi.

3 Apollo ipſe, vel fanaticus ab Apolline, cum omnibus oraculi inſignibus, cithara, tripode & cortina, corvo (ut ann. 10) & lauru, quam tenet quoque in nummo Caracallæ Croyano. Hanc gemmam ut & alteram num. 98 & tertiam num. 111 conſideravit Triſtanus in addendis in tomum primum.

4 Fortuna cum ſolito cornu copiæ & clavo.

5 Fæmina currui inſiſtens, urgens alato flagello duos anſeres ei junctos, quos ſingulos moderantur pueruli.

6 Gemma notabilis, in qua exhiberi opinor nuptias per confarreationem, junctis coeuntium manibus, ſponſa far frugeſque imponente ignibus in altari, ſponſo affundente aquam: quibus ad ſacri ſolennitatem rite augendam adeſt li-

ticen,

Digitized by Google

ticen; & velut Juno pronuba cum ſceptro apportans caniſtrum frugibus plenum. Vide I. Lipſium ad Taciti Annales IV, 16.

7 Bubulcus in diphtera cum armento.

8 Priapus jocoſe ex arbore concinnatus, appoſito cratere, ſimiliter exciſo ex ſummitate rupis, cui ſacra facit Faunus.

9 Bacchus ſub vite cum thyrſo & cane.

10 Mercurius & Pallas; quaſi hæc Atticam terram irrigare conſtituens, Jovis juſſu per Mercurium prohiberetur id facere, de qua re Higinus fab. 164: an conſultant de filiabus Cecropis? adſtat enim Actæo texta de vimine ciſta, cui pedem hæc imponit.

11 Immolaturus primitias frumenti.

12 Indulgens genio poſt victoriam in ludis.

13 Apollo, an Orpheus? citharam pulſans.

14 Sacrificium, ut videtur, ab gravida inſtauratum, ut commendaret uterum diis & præſertim Junoni Lucinæ, ex deſcriptione Ovidii III Faſt. 253.

Ferte Deæ flores: gaudet florentibus herbis
Hæc Dea: de tenero cingite flore caput.
Dicite, tu lucem nobis Lucina dediſti;
Dicite, tu voto parturientis ades.
Si qua tamen gravida eſt, reſoluto crine precetur,
Ut ſolvat partus molliter illa ſuos.

15 Minerva Victrix, ut hanc ipſam loquentem facit nummus Caracallæ inter Croyanos LIV, 11: nec alia occurrit in annulo 136.

16 Hæc quoque ſeu florentem herbam adolens honorat

norat Junonem ut num. 14, cujus ſceptrum adeſt; vel laurum foco imponit, ut ann. 131: an eſt maga?

17 Salus Dea innitens columnæ, præter quam ex tranſverſo prominet haſta, Divinis ſtatuis addi ſolita.

18 Fortuna, ut num. 4.

19 Spes, conclamata an implenda propediem?

20 Præfectus claſſis.

21 Mulier palmam, quam nacta eſt, diis ſacratura.

22 Apollo cum Marſya.

23 Inter cornu copiæ & caduceum inter vas ejuſdem figuræ, quam tenet Scythia apud Anton. Auguſtinum in tabula 72 ad Dialogos: niſi quod noſtrum in gemma ſit anſatum: an igitur copiæ lætitiæ paciſque typus?

24 Venus ſedens nuda & victrix accepto pomo aureo, quod oſtentat, ab Paride. Sic ex nummis Plautillæ & Herenniæ Etruſcillæ commodo huic gemmæ vocem.

25 Leo & Equus in pernici curſu.

26 Antinous, ut opinor, ſub forma Mercurii vehens elephanto. an erit ſymbolum æternitatis, quæ in nummis Maximiani?

27 Corvus lauro inſiſtens, ut notum.

28 Paſtor hircum abigens, forſan ad ſacrificium Bacchi; unde hæc cælatura erat in ejus curru, prout exſtat in Antiquitatum Romanarum tabula LIV, & qualem immolat Numa in gente Pompilia.

29 Vultus feſtivus Cupidinis.

30 Palladis Galeatæ vultus, an Romæ.

31 Lætitiæ typus per ſpicam & uvam, quas tenet manibus oſtentatque illi qui coegerat.

32 Fortuna, ut num. 18, cui blanditur Cupido.

33 Sabinæ vultus, ut occurrit in nummis quibuſdam.

34 Forſan eadem alio ornatu capillorum.

35 & 36 Duo viri nudi, ſed in tergo pendulam veſtem ab humero demittentes, altera manu elevantes vel caput recens abciſſum, quorum alterum habet etiam dependentes lemniſcos, vel larvam; quod dum contemplor, opportune ſuccurrit ſpicilegium Antiquitatis, cujus eruditus editor ac interpres ſignificabat pag. 71 caput humanum in Capitolii fundamentis repertum, quod ad hanc gemmam congrue deſcripſit Livius integra facie fuiſſe, Cato in fragmentis apud Juſtum Rycquium recens & fluente ſanguine.

37 Idem vultus, qui num. 30.

38 Fere ut num. 33.

39 Cithariſtria victrix, an Muſa.

40 Luctator in gradu & projecta manu quaſi ingreſſurus modo luctam.

41 Monſtrum Ægyptium, ſiquidem recte exceptum ſit; vultu antico canino, poſtico virili, interpoſitis cornibus, deſinens in Pana, Cupidini manum porrigens, tanquam iidem jungerentur, qui in annulis num. 31.

42 Lucta Erotis & Anterotis (hic enim licet hos admittere, qui in annulis num. 132 repudiari de-

Digitized by Google

debebant) non aliter exhibita, quam veri luctatores in nummis Laodicenſium & Aſpendiorum.

43 Equus marinus, qualem edidit quoque Leonard. Auguſtinus num. 212, & conſpicitur in Antiquitatum Romanarum tabula L, in nummis vero tum Gallieni cum inſcriptione NEPTUNO COS. AUG. tum Lampſacenorum: atque etiam in nummo coloniæ Auguſtæ Troadenſis apud Vaillantium Neptunus manu tenet.

44 Aquila roſtro ramum lauri, pedibus fulmen tenens.

45 Leo frendens & rugiens, demiſſa tamen cauda, prorſus ut in nummis ΤΕΑΗΤΩΝ, & Smyrnæorum, & Caſſandri, & Imperatoris Philippi.

46 Biga Victoriæ.

47 Ubertas, quam explanationem mutuor ex Piveſvii Tetrici nummo apud Triſtanum, qui proxime huc accedit; quum alioquin ea aliter ſoleat exprimi.

48 Deucalion & Pyrrha, ut interdum in nummis: an conjugii concordia?

49 Fauſtulus paſtorio habitu & baculo innitens cum lupa & lactentibus geminis ſub ficu Ruminali.

50 Mercurius pacem nuntiat dominatrici & principi terrarum Romæ, ſedenti in fabrefacto throno.

51 Fæmina ſacrificans.

52 Salutis Deæ ſtatua.

53 Paſtor cum capra itidem, ut in annulis num. 166.

54 Fortuna, Ceres, Victoria, Pallas conjectæ in unam formam, ut eſſet inſtar Panthei.

55 Auſpicia omnigenæ fertilitatis & ubertatis, declarata per duos corvos inſiſtentes totidem cornubus copiæ, quorum in medio duæ ſpicæ duoque papavera prodeunt ex vaſe, quo in vetuſtis his monumentis ſolent deſignari lacus & receptacula aquarum.

56 Pomona cum adunca falce & ramo felicia poma ferente, & cane, cujus collo inſerta copula, ut num. 69.

57 Lætitia trium anni partium, veris, æſtatis, autumni deſignata per virum, ante quem poſita eſt olla unde naſcuntur flores, manibus tenentem ſpicas & ramum arboris.

58 Hercules cum clava & ab capite pendentem habens pellem leoninam, inſidens loricæ quam abſtulit Reginæ Amazonum, vel Cygno Martis filio, quem armis ſpoliatum occidit, ut narrat Higinus fabul. 31, ut apud eum legi debet.

59 Miles poſt loricam haſtamque ſumptam impoſiturus quoque galeam.

60 Statua fæminea cum ramo, quem demittit, & cornu copiæ. Ita deſignatur Felicitas provinciarum in nummo Domitiani, quicum ad amuſſim convenit. Nec dubito felicitatem Antiochenſis coloniæ indicari eodem penitus typo apud Vaillantium tom. II Colon. pag. 3, qui refert ad victoriam Severi.

61 Vulcanus fabricans alas Cupidini adſtanti cum Ve-

Venere adſidente & arcum abſcondente.

62 Faſcinum ex vultu ſimi Socratis, corpore & pedibus poſterioribus equinis, anterioribus gallinacei & cauda.

63 Imperator armatus & paludatus victoriæ aram & ſtatuam dedicans, vel tacto ejus ſimulacro jurans.

64 Meſſor inſidens corbi ex vimine cum falce & faſce ariſtarum ante pedes, idque ſirio dominante. Saturnum ipſum edebat interpres ſpicilegii modo citatus.

65 Gaditana vel Syriſca cymbaliſtria.

66 Libertas reſtituta ex victoria, cujus ſignificationem præbet ramus lauri, quem tenet præter pileum.

67 Latro ad palum alligatus.

68 Deus marinus, plane ut in annulis num. 113 niſi quod hic non tridentem, ſed laurum tenet. Et tamen potuit hinc Nicaſius ſibi fingere Sirenen præcipitatam in mare.

69 Canis capram agitans, forſan portio Floralium ludorum, de quibus alternans cum Flora Ovidius III Faſt. 371 ſcribit

Cur tibi pro Libycis claudantur rete leænis
Imbelles capreæ ſollicituſve lepus?
Non ſibi, reſpondit, ſilvas ceſſiſſe, ſed hortos,
Arvaque pugnaci non adeunda feræ.

70 Ad Abraxam refert Chifletius tab. 1 num. 3, quem ſub figura ſolis flagello inſtructi coluerint perverſi homines.

71 Ciconia.

72 Æquitatis ſymbola vel inſtrumenta in illis, quæ pondere aut menſura conſtare dicuntur, ut mox num. 78 ipſa Æquitas.
73 Venus columnæ innitens, haſtamque & galeam & ſcutum circa ſe habens, cui ſimilem edidit Leonar. Auguſtinus num. 117, ubi victricem non male cognominat ex nummo Auguſti inter Croyan. XI, 7, & Juliæ Domnæ apud Triſtanum tom. II pag. 126, niſi quod illic pro haſta tenet palmam. Sed prorſus hæc eadem occurrit in nummo Juliæ Titi cum inſcriptione VENUS AUGUSTA. Eſt eadem infra num. 219.
74 Mars Victor inſidens loricæ.
75 Juno Regina velut compeſcens bella ſceptro; aut circa ſe habens depoſita arma, inventa primum in ejus gratiam ab Phoroneo, ut narrat Higinus fab. 274.
76 Manus connexæ, unde prodeunt duæ ſpicæ, & in medio caduceus, ut ex concordia & fide ſignificetur exiſtere annonæ fertilitatem ac tranquillitatem. Quinimmo FIDES PUBLICA prorſus hoc modo exhibetur in nummo Titi.
77 Venus innixa columnæ, & altera manu haſtam, cujus mucro demittitur ad ſcutum projectum ante pedes, altera rotundum quid inſtar mali tenens. Victrix quidem ſine dubio, vel reſpectu mali, de quo num. 24, vel armorum, num. 73. Sed & Νίκη Ἀθηνᾶ teſte Harpocratione ἐν τῇ δηξιᾷ ῥοιὰν, ἐν δὲ τῇ εὐωνύμῳ κράνος ἔχει. Quinimmo & Milonis Crotoniatæ τὴν ῥοιὰν, ἣν ἐν τῇ χειρὶ κατεῖχεν, οὐδεὶς τῶν ἀντιπάλων ἐλεῖν ἐδύνατο.

Digitized by Google

το· ἡ δὲ ἐρασθεῖσα αὐτοῦ ῥᾶστα αὐτὴν ἐξῄρει ſcribente Æ-
liano 11 Var. 24.

78 Æquitas Dea, de qua etiam in annulis num. 13.

79 Fæmina nuda inſidens trunco, cui & alteram manum imponit, altero pede orbem calcans, manu altera tenens fruticem. Si quid video, eſt hæc Venus in hortis.

80 Aquila ſertum ore tenens, ut victoriæ index prout in annulis num. 129, inſiſtens aræ inter duo ſigna, ut ibidem num. 161.

81 Auguſti caput, ſub quo bos capite ad terram reclinato, cum lituo, haſta & ſpica. Scilicet Auguſtus ſacra curans perinde ut annonam, & rem bellicam non negligens, ſed & ludos aut rem pecuariam obſervans.

82 Caput Herculis redimitum lauru.

83 Fæmina ſtolata, calathum frugibus plenum cum duabus ſpicis ita gerens, ut Fides publica in annulis num. 5, addito fulmine, ut ab aere dependere id totum declaretur.

84 Neptunus equitans equo marino, de quo num. 43.

85 Miles vel Mars armatus.

86 Mars nudus, galeam & haſtam tenens.

87 Equus contumax, & dejecto vectore aufugiens.

88 Duo hirci ſe invicem cornubus petentes prope vel ſupra ejuſdem generis animal humi jacens, & pugnam adſpiciens. Interpretatur Ovidius v Faſtor. 117 de Naide Cretenſi nympha.

Huic

Huic fuit hædorum mater formoſa duorum,
Inter Dictæos conſpicienda greges.

89 Mercurius iter faciens, ut ſertum ferat alicui ſeu homini, ſive Deo, ut idem iſte Mercurius imponit Fortunæ ſertum in gemma apud Anton. Auguſtinum tabula LXXI ante dialogos.

90 Mars Gradivus, vel Miles in agmine.

91 Gallinaceus, ut placuit Calenis, in quorum nummis frequens: etiam ſignatus in ponderibus, ut exſtat in tabula 14 Geneſevæ.

92 Janus Geminus, ut ſæpe.

93 Inſignis comitas gallinacei, caput ſuum corvi pedi ſubmittens, ut fere num. 151.

94 Hercules ab pomo Heſperidum petito redux.

95 Mars iterum, aut miles galeam contemplans.

96 Fortuna præter ſolita inſignia gerens ramum lauri.

97 Gryphus impetum faciens, ut in nummis Ακζίων & Ιδαλέων.

98 Corvus in ara cum ramo lauri & cornu copiæ, de quo vide ad num. 3.

99 Gryphus marinus.

100 Cantharus utrinque anſatus cum operimento, qualis ſæpe occurrit in Bacchi ſacris, & ejuſdem prorſus figuræ apertus & effundens exhibetur in nummo ΤΡΚΑΝΩΝ apud Triſtanum tom. II pag. 562: deque cantharis ſculpi in gemma ſolitis agit Chifletius ad Abraxica num. 43 ex Clemente Alexandrino.

101 Sacrificium ex primitiis frugum, & ut videtur, ruſticum, adſidente tibicine, & dextras ſimul

ſimul ac ſiniſtras tibias inflante, perinde ut num. 209.

102 Fortuna & Nemeſis in unum junctæ.

103 Capra, ſive privati oblectamenti ergo, ſive reſpectu narrationum priſcarum de Macedonica capra duce Archelai apud Higinum fab. 219, aut quæ Lemniam terram ſignare ſolita, aut denique Amalthea. Triſtanus tom. 1 pag. 322 eam dat in nummo Domitiani cum literis PRINCEPS JUVENTUTIS. Alia jacens humi occurrit in gemma num. 244.

104 Boves in loco umbroſo paſcentes ad pacis pignus.

105 Hercules poſt occiſum leonem, cujus exuvias cum clava gerit, ad alia monſtra circumiens.

106 Herois, forſan Iole aut Dejanira, qualis in theſauro Palatino pag. 261.

107 Luna corniculans cum tribus ſtellis. Id vero egregie convenit cum nummo, in cujus altero latere eſt ſcriptum CΕΠΤΙ.... ΓΕΤΑCK. cum ejus effigie, in altero ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ cum hac ipſa figura; cujus notitiam debeo benignitati Viri Præſtantiſſimi Jacobi de Wilde, qui eum primus nuper publicavit.

108 Figura, ut videtur, fœminea ſedens nuda, ſed tenuem tamen & convolutam veſtem hic illic prætendens, tenens Palladium. Solet hic eſſe typus Nobilitatis.

109 Equus paſcens, qui frequens conſpicitur in nummis Alexandriæ Troadis.

110 Caprimulgus.

Digitized by Google

111 Corvus inſeſſor tripodis, poſita utrinque ſpica, quaſi fertilitatem præſagire indicaretur, de quo jam num. 3 & in annulis num. 10, & Pet. Scriverius ad Martialem pag. 199.

112 Sertum, in quo idem typus, qui occurrit in annulis num. 94.

113 Vir nudus altera manu tenens duas ſpicas, altera vergens vinum è patera in aram; videtur denotare agriculturam lætam per curam rerum divinarum, aut poſt coactas fruges pietati operam dare, Nam, ut Poëta monet, *Nudus ara, ſere nudus*. Bonus Eventus quidem ſic interdum exhibetur, ſed ſine ara.

114 Bacchus cum patera, unde Lyncei videtur effuſurus ſua dona; ſed ut ſcalptori noſtro foret plenus veruſque lætitiæ dator, etiam ipſo Copiæ cornu ditatus.

115 Leo jacens cum ſuperimpoſita clava, vel ut typum fortitudinis præbeant, vel ut hæc iſtum domet. Sæpe idem in nummis Macedoniæ, Patin. p. 11. Etiam in nummis Meſſanæ, & Syracuſarum, niſi quod illic incedens exhibeatur.

116 Caprimulgus.

117 Minerva Opifera. ut Opis divina Pertinacis in Theſ. Pal. ſimilis Minervæ Fautrici, apud Triſtanum. 111, 160.

118 Fere ad inſtar num. 113.

119 Leones duo tergum proſtrati tauri morſibus petentes, ut in Κασσανδρέων nummo apud Goltzium tab: 24.

120 Miles ab militia revertens, & ex laſſitudine iti-

neris

Digitized by Google

neris quieſcens, ex hoſte vix aliud deportans præter galeam, quæ duplex hîc apparet.

121 Genius, qui ſic paſſim in nummis.

122 Hercules caput ac tergum amictus leonina pelle, & clavæ innitens, qualis eſt nummus Thaſiorum apud Goltzium in inſulis tab. 13.

123 Vinitor, forſan primitias ſatis conſpicuas oſtentans, vel ad libamenta laturus. Adde in annul. num. 82.

124 Venator cuniculum deprehenſurus; & poteſt ipſe Orion eſſe.

125 Caput Martis.

126 Caput Romæ.

127 Capra paſcens ad tibiam, ut aſpicio, & mos erat. Nec enim hic paſtor ut Tityrus ſub fago cantat ſuam Amaryllida, ſed contulit ſe in locum, unde ſpeculari gregem queat, apertum ſcilicet. Macrobius lib. 11 in ſomnium Scipionis cap. 3. *Paſtoralis fiſtula paſtum progreſſis quietem imperet gregibus.*

128 Miles, ante quem extenſa manus, & quidèm perſpicue dextera, ut colligatur eum miſſum, qui unius legionis dexteram deferret ad aliam. Sic in hac notabili ſcalpturâ videas illa Taciti 2 hiſt. 8. *Centurionemque Siſennam dextras, concordiæ inſignia, Syriaci exercitus nomine ad prætorianos ferentem* &c.

129 Caput virile, barba in acutum demiſſa.

130 Caput muliebre.

131 Boues jugati ad temonem vel inſtantis arationis cauſa, vel ad indicium coloniæ, ut ſæpe.

132 Corvus inſidens ramo lauri, ut fere in annul: num. 134, & item in gemmis num. 27.

133 Æſculapius.

134 Venus Cupidinem docens ſagittare, ſed ita, ut ipſa caveat ſibi ab ictu poſita retro: modo non ſit Leon. Auguſtini n. 116.

135 Fatidica, & forſan ipſa Themis, jactans horrentes comas, vel Baccha, ut apud Sponium p. 29.

139 Mercurius monti Atlanti inſidens, & ſe inde forſan demiſſurus, ut in nummo Commodi Miletopolitanorum exhibetur ab Bellorio poſt Symbolica Meneſtrei Dianæ Epheſiæ tab: 8.

137 Abraxas, etiam Chifletio citatus tab. 2 num. 7. ſed cujus cælator non debuit adeo ampliare clypeum, ut in literas ipſas incurreret, eaſque interſcinderet.

138 Claudii Cæſaris caput.

139 Hora, qualis apud Angelomum 195, 51. Anton. Auguſtin. in dialog. tab. 16.

140 Pax, tenens ramum, ſed demittens. Ut in nummo Gordiani apud Triſtanum, 11, 473, & aliis poſterioribus, 111, 418. Quies palmam utpote partam ſibi, tenet demiſſam ad ſolum; quum gloria oſtentet, vel labor monſtret acquirendam. An non tale quid conſiderari poteſt in ſtatu Herculis num. 227? Adde num. 60.

141 Salus.

142 Miles victor, ut Athleta Triſtan: 1. 403.

143 Idem.

144 Mars

144 Mars in Zodiaco. Chifletius Abrax. tab. 20 n. 81. Sic & alii Dei.

145 Reginæ caput.

146 Cleopatra.

147 Ganymedes cornu effundens, cum haſta cui impoſitus videtur pileus.

148 Apollo feſſus ab venando, ut videtur, arboris trunco accubat.

149 Signa Romana victricia & felicia.

150 Aquila leporem aræ impoſitum laniat; ſic locus ſanctus inſerviit ſcelerato, ut ſæpe in nummis Agrigentinorum.

151 Ut 93, niſi quod hic inſignia Deorum appoſita ſignificant præberi intelligendum ænigma ex opere & natura Apollinis & Mercurii, quorum hic magis exercetur in inferioribus partibus, ille in ſuperioribus & æthere.

152 Stella ſuper tripodem eſt in nummis Croianis XIV, 6 & 11. Nunc additur ales Phœbaeus, ut innuatur ſplendor & lux & veritas augurii.

153 Bacchans, vel ſatellitum Bacchi unus, ut in annul. num. 58

154 Roma ſedens victrix.

155 Victoria navalis vel tranſmarina, ut Judaïca Veſpaſiani Crojan. 30, 11.

156 Fortuna florens, ſed tamen à tergo adjunctam rotam habens, ut Fortuna Redux in Conſtantii nummo apud Triſtan. 3, 394. Adde n. 102

157 Martis caput.

158 Hercules ſacrificans. Id dicitur Hercules feciſſe in Oeta; ſed hic habitus non convenit:

ergo erit vel ut in Græcia Goltzii tab: 3 Χαωνιτῶν, vel ut Tyrius apud Vaillant. tom. 11 pag. 69.

159 ERYX inter IV elementorum ſymbola, in quibus ſagittæ notant æthera, truncus arboreus terram, Delphinus mare, caduceus aëra magnitudine montis oſtendenda.

160 Navis roſtrata & longa, cui ſuperne eſt tridens, dominium maris interpretatura.

161 Ut num. 123.

162 Fluvii typus.

163 Chorea Gratiarum.

164 Gladiator vel miles, corollam lemniſcatam & cantharum cui nunc pedem imponit, ex victoria adeptus.

165 Salus, vel magis cum dracone ludens fæmina.

166 Venus pomum ERIDOS oſtentans, & hinc VICTRIX, ut in nummo Galeriæ Valeriæ Thes. Pal. p. 365. An potius Proſerpinæ pomum videbitur, quod decerpſit arbore infernali apud Ovid. 5 Met. 536

167 Vultus Victoriæ.

168 Caput virile. Videtur eſſe Druſus Germanici filius ab Tiberio interfectus, plane ad nummum apud Vaillant. tom. 1 pag. 143.

169 Caput Liberi Patris.

170 Duo eruditi ſedentes in cathedris & diſſertando certantes velut ad aram Lugdunenſem, cujus mentionem fieri novimus ab antiquis, qui notabiliter hinc illuſtrantur.

171 Annona.

172 Augurium de aëris & terræ congruentia ad omnem fertilitatem.

173 Sa-

Digitized by Google

173 Saluti ſacrificans fæmina.

174 Lignator, ſed verus, ut videtur, Eryſichthon, Dryadum interfector; aut Lycurgus vites excidens.

175 Felicitas publica in frugum & fructuum abundantia ac navigatione libera. Duo priora ſic oſtentantur etiam num. 622.

176 Neptunus vectus animali inſtar capræ, quod gubernat baculo naribus impoſito; ut in nummis Ἱμεραίων in Theſaur. Palat. 199 aliquis concham inflans aut eidem, aut ſimili invehitur.

177 Hadrianus.

178 Palladis caput.

179, & 180. Senilia Philoſophorum capita.

181 Pegaſus marinus ut num. 43; ſed alatus & volans ſupra tridentem, quaſi mari ſe exſerens.

182 Leo cum Gallinaceo, ſuper quem tranſilit; an ſimul decurrunt?

183 Pacis & Concordiæ typus, more ſolito.

184 Nominis ſalutaris nota cum α & ω, ut in nummo Magnentii Theſ. Pal. 375.

185 Jupiter in ſolio plenus majeſtatis; ſive ille Καταιβάτης Triſtani in nummo Trajani, ſive Olympius aut Capitolinus.

186 Mercurius jam deſes ut videtur, inter homines; ac propterea poſito caduceo utraque manu tenens ſingula pocula, quæ alicui porrigit. An is eſt Ulyſſes, & per ea explanatur remedium Ulyſſi ab Mercurio datum contra Circen apud Higinum fab. 125?

187 Victor in ludis gymnicis, an gladiator victor, & jam rude donatus?

188 Cer-

188 Cerva, quæ interdum imago eſt ludorum ſæcularium ſub Philippo, interdum ſolis imago, nunc ſub ilice: atque ideo hæc libera & vaga in campo & ſaltu aperto, ſine nota captivitatis adhuc verſari videtur.

189 Ludicrum Circenſe, ita ut in eo miſſus appareat, perinde ut apud Fort. Licetum in gemma annul. quam habes hîc num. 520, & in nummo Trajani Crojano tab. XXXVI, num. 1.

190 Sphinx alata, ut ſæpe, typus Ægypti; vel alterius rei.

191 Sacrum Priapi, cui Satyrus ponit ſertum ac ramum; ad averſam ſtatuæ vel columnæ partem accedente Cupidine, & ad monſtroſæ rei conſpectum geſtiente; adſtantibus etiam gallinaceis, laſcivis pullis.

192 Pax arma comburens, ut in Crojan. 35, 21. 42, 11. cui ſimilis quoque nuper editus in ſpicilegio Antiquit. p. 54.

193 Cancer chelis deprehenſurus inſectum, ex Durmiæ gentis nummo.

194 Leo & aper jugati; utrum ex fabula Admeti apud Higinum fab. 50? an Adraſti apud eundem fab. 69? an denique ex nummo S. P. Q. R. quem Divo Trajano cudi voluerunt apud Triſtan. 1, 404?

195 Maris circumflui ac terræ felicitas.

196 Bellum navale ac terreſtre per equites, ex nummo Maximiani Crojan. 64, 10. vel notat trajectum.

197 Securitas Orbis, quem tenet innixus columnæ, ſagit-

ſagittam quoque in terra fixam habens. An victor in ludis Pythiis, in quibus dabantur mala, ut notum? Sed & Diana pomum tenet in nummis Cytheræorum Goltzianis tab. 3 inſularum.

198 Pax iterum, incendens arma.

199 Piſcis ignoti forma.

200 Caput externum.

201 Fæmina inſidens aræ, ac Terminum tenens; an duo oſcilla potius? Nam & quod à tergo eſt aut altero latere, non ſpica, ſed oſcillum videtur, inde exoriens, ut num. 273. Sed vix potuerunt hæc minuta veraciter excipi, ut in annul. 145 & infra 291. An igitur accedit aliquid ad feſtum in ortu Tauri, de quo Ovid. 5 faſt. 621.

Tum quoque priſcorum virgo ſimulacra virorum
Mittere roboreo ſcirpea ponte ſolet.

202 Miles & fere ducum aliquis armatus, dextra tenens perticam, ac ſi exhiberet metatorem; non ſecus ac in nummo Memmii, ubi Ceres ſimile inſtrumentum tenet.

203 Aliquis tenens dextra duas ſpicas, læva cornu Copiæ, non ut humero extra innitatur, ſed ſubiens brachium propendeat: quod rarum. Sed occurrit quoque in annulis num. 152

204 Sacrificans nudus, exſtante haſtæ vel ſagittæ mucrone pone tergum & cervicem.

205 Solenne Bacchicum, quod publicavit Iſ. Caſaubonus in ſcripto de Satyrica Poëſi.

206 & 207. Muc. Scævola.

**** 208 Sa-

208 Sacrificium Salutis, non ſecus ac ſi ut oſcillum adhumanam effigiem arte ſimulatum, ut ſcribit Macrobius, Saturno adolebatur; ita hîc quoque aliud caput vicarium offerretur.
209 Sacrificium ex primitiis, concinentibus utriſque tibiis.
210 Aquila leporem adflictum terræ lanians.
211 Lynx cum thyrſo Bacchi, ut apud Leon. Auguſtin. part. 1 num. 180.
212 Miles ad Bacchanal ingeniculatus.
213 Victoria.
214 Videtur Antiochi Evergetæ, qui & Sidetes, caput.
215 Clypeati duo, ab poſtico urgentes togatum, alterius genu tangente puerulo. Sic opinor ſæpe contigiſſe in coloniis triumviralibus, ut duo clypeati vel militares irruentes in domum ac villam pagani togatique, eum hoc pacto urſerint ad migrationem & derelictionem rerum omnium, liberis identidem, ſed fruſtra, deprecantibus. Caſtores ſic interdum exhibentur, ſed hinc iſti alieni.
216 Volucris gracilis & erecta in longam tenuitatem.
217 Cupido procerior manum ad neſcio quid promittens.
218 Papilio.
219 Venus victrix, ut num. 73.
220 Caput barbatum & cirratum heroïco more; fere ut in Cæciliæ gentis tab. 3 num. 2.
221 In capite humano demonſtratio trium converſionum

Digitized by Google

ſionum hominis, primo juvenis, tum ſenis, poſt mortui.

222 Equus pedem ore ſcabens.

223 Biga noctis vel magis lunæ, ex bubus, qualem in luna Deliorum vidit publicavitque Goltzius tab. 17 inſul. in nummo Juliæ Domnæ ſub verbis Lunæ Luciferæ Triſtanus 2, 131, Caracallæ Patinus pag. 296. Sed & de ea ſcribit Harduinus pag. 217 num. illuſtr. Cæterum hic lapillus erat plenus artificii: quippe qui oblongus & in utraque extremitate niger, diſtinguebatur media linea alba, ſatis craſſa, quæ incipiebat illic, ubi caput lunæ prominebat, quaſi quod ſolum diſcuteret umbras terræ ac tenebras.

224 Hercules abjecta clava ſe parans, ut cum Leone congrediatur, vel ut ſuffocet, quod de Nemeæo dicitur, & exhibetur num. 442, vel ut rictu diducto occidat, ut infra num. 440. & apud Leon. Auguſtinum. Alioqui & clava occidit apud Triſtan. 2, 331.

225 Fæmina galeata cum clypeo prætenſo & haſta, forſan gladiatoriam operam editura.

226 Meſſor ſpicas demetens, ubi etiam patet Virgiliana nuditas agreſtium quo procedat, de qua jam ſupra, licet alibi prorſus ſint nudi.

227 Hercules indutus pelle humana, quam Antæo detraxit, & ad ſacrificandum, ut facit quoque num. 158, incedens; pateram fructibus plenam & ramum oleæ tenet, ut apud Triſtan. 3, 143.

228 Leo, in cujus rictu apis, ut in Leon. Auguſtin. part. 2, num. 35.

229 Immolatio gallinacei, vel ut fieret Æſculapio, ut in Theſ. Palat. 202, vel ut vinearum incolumitas procuraretur ritu Methonenſium, ibid. p. 191, vel ut Nocti eſſet ſacrum; nam *Nocte Deæ Nocti criſtatus cæditur ales*, apud Ovidium 1 faſt. 455. An ſenex libidinoſus ultimum gallinaceum immolat ex voto, ut reſtituantur vires? Sed multa de hoc in conjecturam cadere poſſunt.

230 Diana Epheſia.

231 Jocoſa aratio, aratore ape, & ſimiliter duabus aratrum ducentibus & jugo junctis.

232 Apes mella colligentes ex frutice.

233 Cupido viſcata virga tangens volucrem, ut apud Ovidium deſcribit Pythagoras, arbori inſidentem advolante ape. Adde num. 480.

234 Cupido velificans, ita ut cantharo pro nave utatur, fuſte pro antenna, ipſe pedem infimum veli comprimat ad antennam, cujus imam partem ad anſam canthari item comprimit: quum Iſis Βυζαντίων quoque velificans & rati inſiſtens ſummam veli partem teneat apud Triſtan. tom. 1 pag. 205. & alia tom. 1 pag. 392 & 507 & 606 in diverſorum principum moneta: tanquam ita crediderint navigationem primum peractam nondum inventis rudentibus, quum in annulis num. 83 apparit rudentes. Neſcio an hæc ipſa gemma ſit, quam deſcribit Chiffletius in ſcripto de portu Iccio p. 46. *in ſarda veteri expreſſam habeo fæminam ſtolatam, quæ manu ſiniſtra velum prætendit* &c.

235 Ari-

235 Ariſtomachus apum ſpeculator, ut ipſe Bellorius explanauit, ubi apes cava ilice utuntur pro alveari.

236, 237. Regum externorum vultus radiati IV radiis; ad quorum tamen alterum accedit Victorinus junior. An Orientis, vel providentiæ typos dicemus? Quales ſunt in Triſtan. 1, 464 & 2, 162.

238 Reginæ vultus, ut videtur prima fronte. Sed tamen apud Triſtan. 1, 98 Maronitarum Dionyſus hinc non videtur alienus.

239 C. Cæſar ab Auguſto adoptatus, ut mihi videtur.

240 Caput calvum, ut Scythicum, quale habet Caninus tab. 21: in ima tamen parte ab poſtico gerens cirros, ſed minutos, & in facie barbatum, ita ut barba etiam propendeat ſubmiſſa. Hinc ego licet cum dubitatione pronuntio, ſervari hîc ipſam faciem Zoili, teſtante Æliano ac deſcribente XI ποικιλ. cap. 10. Ἦν δὲ τοιοῦτος. τὸ μὲν γένειον αὐτῷ καθεῖτο. κέκαρτο δὲ ἐν χρῷ τὴν κεφαλήν: ut hæc ſcalptura ſit quantivis pretii.

241 Commodus in juventute, vultu oblongo.

242 Victoria coronans victorem ex ludis, unde tenet pateram, quæ inter præmia, ut notavi ad Polybii librum VI.

243 Imperatoris concordia cum Senatu, ut in Crojanis tab. XIX num. 7 vel adoptio, ut ibidem XXXIV. Quin etiam pax Auguſta ſub Cajo ſic prorſus exprimitur apud Triſtan. tom. 1 p 176.

244 Hircus vel capra pede dextro projecto jacens;

utrum paſcentis & hinc tranquillitatis ſpecies: an eſt ipſa capella Homeri candida?

245 Lignator, ut videtur in ſcalptura ſatis tenui.

246 Gallinacei præſagium abundantiæ frugum & fructuum.

247 Idolum Ægyptium.

248 Cupido pedem dextrum imponens ardenti tedæ, quam utraque manu tenet, quaſi mediam fracturus.

249 Fortuna, ſed pileata, & reliqua ad graciles nimium lineas ducta.

250 Apollo citharam ab humero ſuſpenſam gerens, quaſi plectrum teneret dependens.

251 Cupido piſci ignoto inſiſtens.

252 Ignotus item piſcis.

253 Pallas, ſed ſuperiorem corporis partem nuda, Victoriolam porrigens, ut in ann: 27 & 136.

254 Miles armatus cætera, ſed non accinctus.

255 Imago ignota, dextram vel conchæ, vel fuſo innixa, ſiniſtra tenente figuram crucis, ut Canopo additur in nummo Ægyptio Hadriani apud Patin. pag. 197 n. 1.

256 Cupido arcui & ſagittæ pronus incumbens cum pharetra ad latus, etſi parum perite ſculpta.

257 Sellariorum aliquid, ut opinor. Sed neque impurus iſte Priapus veretur ſe ſiſtere licet averſum in oculis Alexandri apud Goltzium in Græc. tab. 32, & 37 Lyſimachi.

258 Caput arietis egregie cornutum, quale in nummis Coorum apud Goltzium inſul. tab. 22 n. 5 & 6.

259 Caput aquilæ licium roſtro tenentis;utrum animi gratia ſcalptor incidit qualecunque, an illud, quod innuit Ovidius 1 faſt. 732.

Hanc ubi dives aquis acceperit Amphitrite,
Grata Jovi fulvæ roſtra videbis avis.

260 Caput Hadriani.

261 Vas cum duobus floribus, ludorum inſigne.

262 Aquila ſupina.

263 Folium platani.

264 Caput ornatum galea, magis cava, quam vulgo. Videtur eſſe ipſe Conſtantinus: barba autem, quæ in ſuperiore mento affingitur, eſt nulla in gemma.

265 Caput Victoriæ, ut ex alis in humero patet, quum & in Antonii nummis Lugudunum præferentibus in familiis Romanis tab. 5 ſic notetur.

266 Caput Jovis.

267 Caput Reginæ, mamma ſiniſtra exſerta, ut nonnunquam Amazones. Add. Caninus n. 16.

268 Reginæ caput egregie comptum.

269 Princeps Romanus. L. Cæſarem ſic efferunt nummi ſine receſſu frontis in confinio naſi. Vide Vaillant. tom. 1 pag. 85. Sed paſſim ſine laurea.

270 Antoninus Pius.

271 Alexander Severus, ut videtur.

272 Fæmina inſidens trunco arboris, unde ad innitendum ab poſtico unus procedit ramus, plane ut num. 24, ubi etiam ſimilem orbem dextra tenet. Tanquam ita declararetur ſellarum

vete-

Digitized by Google

veterum ſimplicitas ſine arte.

273 Fæmina inſidens ſellæ ſatis fabrefactæ, cui pro fulcro tergi aliquid Hermæ ſimile adfixum eſt, ipſa tenente inſtar muſici inſtrumenti.

274 Aquila ſertum roſtro, ramum pedibus gerens, ut in annulis modo fulmen, modo aliud quid.

275 Caput Regis radiatum, altero oculo capti, certe obducti.

297 Mater, ut videtur, ex præſenti periculo ereptura ſeſe ac filium filiamve, ideoque medium amplectitur quaſi procurſura, & infimam ſtolæ oram ab poſtico levat. An eſt Ino cum Melicerta?

277 Gladiator.

278 Serpentum oſtentator, aut Pſyllus.

279 Dicas figuram eſſe Mæotici, non ferro dimicare ſoliti, ſed quos laqueo intercepit, trahendo conficientis, ut loquitur Mela lib. 1 cap: ult: etſi de fæminis.

280 Mercurius trunco inſidens; ex provenientibus à tergo ramis patet ficum eſſe.

281 Upupæ ſimilitudo, licet omiſſa ſit criſta vel eminentia in vertice ejus volucris oriri ſolita, in qua pietatis ſymbolum agnoſcunt.

282 Princeps Romanus facie nonnihil ad inſtar Othonis.

283 Jupiter ſedens cum fulmine, & aquila, & haſta, ut ſtans in annul: num: 158.

284 Mercurius, ut ex caduceo deberet colligi, ſed cum videmus alios interdum uſurpaviſſe, certe hic aliud quid videtur latere.

285 Figura ſimilis num: 272.

Digitized by Google

286 Gladiator victor & columnæ innitens, unde fortaſſe palmam detraxit.

287 Bacchus cum thyrſo, ſed muliebri amictu, tanquam ubi incederet vites provenirent.

288 Cithariſtria.

289 Regina.an Berenice? certe ex vultu ejus apparet, quod de iſta refert Tacitus 2 Hiſt. 8. *florens ætate, formaque, & ſeni quoque Veſpaſiano magnificentia munerum grata.*

290 Ubertas, fere ut num. 47 & 203.

291 Oleæ ramum ſiniſtrâ portans, ut eo habeat etiam caput evinctum, non ſecus ac ſpicæ in monili colli Pacis apud Triſtan. 1, 193.

292 Vetula; fortaſſis in quam ſe contulit Vertumnus procans Pomonam.

293 Meſſor jam plane nudus, ut in annulis num: 49.

294 Gladiatorum pugna cum nominibus, quam illuſtravit Marq. Freherus, & admiratus fuit P. Scriverius, ut docent notæ in Martialem.

295 Trebonianus Gallus.

Sequitur collectio gemmarum ab Joan. Chifletio facta in ſcriptis de Socrate, & Abraxa; easque ſic interpretatur

296, 297, 298 — eſſe Socratis imaginem, geſtatam vel ornatus vel ſignandi cauſa, aut ad animi etiam ac corporis remedia.

299, 300 — vultum Socratis & Alcibiadis.

301 ——— & Palladis, ex cujus collo dependere Melitum, Anytum, & Lycona.

302, 303, 304 ——— & Xanthippes.

305 ——— anſerem additum ex joco & ſimili-

***** tudine

tudine Socratis, qua uſus fuit ad Alcibiadem.

306, 307 ——— aquilæ aut olorum capita addita ob prædicatam earum volucrium ſolertiam.

308, 309, 310 ——— cum proboſcide, & palma, & vultu Xanthippes.

310 ---- item caduceo & capitibus Anyti ac Meliti.

311 ——— larvas eſſe, quibus Socrates in ſcena exhiberetur.

312 ——— coronatum velut ad pocula, quibus imaginariè interdum indulſerit.

313 ——— ſaltantem induci, quia ſaltationem probaverit: canem addi, per quem jurare fuit ſolitus apud Platonem.

314 ——— otioſe cum puero ludentem.

315 ——— habere junctum caput formoſum & calvariam, ut irriſorem vitæ & mortis.

316, 317 ——— varia addita, ſingula ad dotes Socratis exhibendas. Si tamen hæc credi poſſunt, quum videantur potius amuleta, & inter hujusmodi terriculamenta habitus fuerit vultus Socraticus. Utique non oportet dicere, hîc gallum gallinaceum eſſe junctis capitibus equi & arietis, ſed caput eſſe galli gallinacei cum pedibus & cauda ridicule compoſitum; item ridicule frenatum eſſe equi os, ubi nulla cauſa. Etiam quod de vite notat, id ſolummodo pertinet ad centuriones Romanos, nec folium vitis exprimere illud centurionatus inſigne poteſt.

318 —— Socratem & Platonem eſſe.

319 —— cum ſociis in carcere videri eſſe, tanquam adſit una domeſtica mulier, ſecunda ſeden-

dendo prolapſam virtutem queſta, tertia comœdia quaſi pœnitens, quartus quaſi lictor xvirorum flens.

320 —— tardum Xenocratem aſino vectum.

321 —— eſſe ſuperſtitionis veterum emblema, ubi ſacra fiunt Deo Termino; ideo ſacram arborem & lucernam adeſſe.

322, 323 —— eſſe varias ſpecies Valentini & aliorum hæreticorum.

324. 325 —— ſerpentipedes gigantas, qui adverſus Jovem pugnarunt. Quos cur huc retulerit Chifletius, non intelligo, quum in variis nummis illi ipſi ab civitatibus aut principibus ſint expreſſi: quum ſic Jupiter debellet giganta in nummo Maximiani, quem vulgat Theſaurus Palatinus. Utique & ipſa Pallas talis exſtat tum infra num. 489, tum in nummo Hadriani apud Patinum pag. 206. Neque in his Abraxæ aliqua fuit habita ratio.

326, 327 —— ſolem cum luna effingere Abraxam.

328 —— Abraxam ſub effigie viri coronati, equo inſidentis, & alati.

329 —— tenentis flagellum ſiniſtra, pomum vel orbem dextra.

330 —— cum flagello haſtam inter lunulas.

331 vide ad annulos num. 183.

332, 333, 334, 336, 338, 340, 344, 361. 404 . . . . Abraxam cum capite gallinacei, cum clypeo & flagello ſolis, nunc radiantem quoque, item adoratum.

335 —— Cnephum eſſe collo ſerpentino, capite

accipitris radiato corpore & pedibus Ibidis.

337 339, 341, 343, 349, 353, 357, 363, 365, 373. 377, 379, 381, 383, 385, 387, 409, 411, 412, 415, 417, 419, --- eſſe literas ad Abraxam pertinentes.

342 — Abraxam ſub capite accipitris, in quo ſolis ſimulacrum.

345 — Abraxæ amuletum, in cujus poſteriori facie Ibin habitu volantis, ſerpente divaricatis pedibus implicata cum adſtante Anubi. Sic quidem Chifletius. Sed ſi recte conſideres, in volucri nihil ſimile ad Ibin, cujus figuras affatim multas hic illic & modo ſupra habemus; non roſtrum, non collum, non corpus. Eſt eadem ipſa volucris, quam relatam videmus in eodem fere geſtu num. 407. nempe vera upupa, ut ſine dubio indicat criſta in vertice, qualem ipſe agnovit num. 384, etſi paulo longiore criſta inſignem.

346 — lacertam ab cíconia deprehenſam.

347, 348, 350 — corvos Apollinis & Coracina ſacra reſpicere.

351, 352, 354 — Abraxas item eſſe, temporis lapſum alis indicantes.

355, 370, 374, 376, 378, 380, 399, 402 — loto, in qua herba notabiles ſolis vires, inſidentem, aut ea ornatum caput, ut 372, ſub forma Harpocratis.

356, 358, 360, 362, 364, 367, 368 — Abraxam, hoc eſt, ſolem ſub leonis forma.

359 --- ſub hominis, portentoſis nominibus inſcripti,

pti, forma, cum clypeo, bidente & virga ſuper caput.

366, 369 —— Abraxam Phaneta cum ſidere Veneris.

375 —— Abraxam inſtar Liberi Patris, cum calice & capite radiato inſtar Solis.

382 —— poculum eſſe Marcoſiorum ſectæ fulmine impoſito præſtigiantis, & inde ſpondentis rerum omnium abundantiam, quam cornua copiæ appoſita ſignificent.

384 —— Horum, faſciis more Ægyptio involutum cum upupa, pietatem in parentes denotante.

386 —— Anubidis, id eſt, Mercurii, ob ſagacitatem canino capite ficti ſuperſtitionem.

388 —— gemmam luſoriam, ad jactum aleæ circumagi ſolitam cum Cynocephalo Iſidis.

390 -- Anubin adoratum ab nudo & prono homine.

391 — Mercurium κυνόμορφον, bicipitem cum duabus figuris ſupra canales binos vaſis Nilotici.

392 — Anubin cum baculo κηρομόρφῳ & enſe ad fæcunditatem & malorum depulſionem.

393 —— cum baculo in ſumma parte inſtar loti aperto; & gnomone, & ferula, ſiniſtra ſertum lemniſcatum, capite lunam cornutam gerentibus.

394 —— reticulata veſte pectus velatum & ſindone tectum cum ſitula, quam aqua repletam in ſacris geſtabant.

395 —— cum duobus baculis, ex quorum alterutro colus dependet, cum loti flore in capite.

396 — in imo Iſin plorantem ob perditum Oſiridem, deque eo recipiendo agentem cum Cynocephalo (voluit Anubi) ſiſtrato, cum cribro & capite anguis abſciſo, funiculi partibus compoſitis, & circino: in medio epulas cum ciſta, in qua Oſiris abjectus in flumen, ac piſce, leone, aſpide, tripode, gallo: in ſummo ſedere Iſin conſecratam, pedibus calcantem Typhona, cum duobus equitibus ſigna geſtantibus.

397 — figuram humanam, cum altero capite canino, palma & aſpergillo, gladioque velut demiſſo in collum ejus, qui exoritur, ad Mithræ ſacra denotanda.

398 — Hecateïa Baſilidianorum ſacra, & 401.

400 — cercopithecum cum ſtylo ſcirpeo.

403 — ſerpentarium contra venenum.

405, 406, 407, 408, 410, 416, 418, 427 — abſurditates partim gentilium in ſolis cultu ſub forma draconis, partim Gnoſticorum & Baſilidianorum in horrorem Chriſtianorum, qui columbis ſe ſimiles dicebant.

413, 420, 422, 424, 425 — Chnoubin, unum ex Decanis in Zodiaco, ſed qua figura abuſi ſunt Baſilidiani, capite leonis radiato.

426 Cholchnoubis item Decanus, capite humano cum ſeptem radiis & ſcorpionis cauda.

428, 429, 430, 431 Pater omnium, Termini imagine ab Simone mago ac Baſilide ſic commendatus, manibus in pectore decuſſatim poſitis.

423,

423, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439. Baſilidianorum, & mox Priſcillianiſtarum errores de vi ſignorum cæleſtium & appoſitis angelorum nominibus.

440, 442 — Abraxam & ſolem cultum ſub Herculis virtute. Sed quod imperitos pictores cum Gevartio Chifletius apellat, errant. Utique pictores non definiunt de Nemeæo leone: unum leonem ſuffocavit, alterum diducto rictu occidit.

443, 444 — ſub Termini quoque figura, appoſitis ramis lauri, cui magnæ vires attribuebantur.

445 Laurus loco baccarum gerens tria capita Meduſæ.

446, 448, 450 — militem in Mithriacis ſacris dictum referri, modo tropeum capite geſtantem, modo inſiſtentem capiti Abraxæ gallinacei, nunc ſeparato utroque 451, nunc loto.

452 Abraxas ſub ſcarabæo.

453 Canopus.

454 Caput aſininum diffiſſurus

455 Aquilam magi inſculptam gemmæ avertere dicunt grandines & pruinas, &c.

456, 457 Scarabæi perforati geſtabantur

458 Canopus aqua Nilotica extinguens ignem Perſarum.

459 Hexagonum, literis ignotis conſcriptum. Volunt viri docti ſæpe Υγιειαν in eo notatam exſtare.

460 Juno cum haſta & patera quaſi ſacrificans; cum inſcriptione in averſo Gnoſtica, unde colligitur mixtura Gnoſticorum cum Romanis.

462 Apo-

Digitized by Google

462 Apotheoſis Romæ.
463 , 465 , Sarapis capite radiato & calatho & cornu.
464 Apotheoſis Lucii Veri.
466 Sarapis & Iſis, quibus ſæpe junctim templa.
467,469,477 Mercurius ab Romanis & Ægyptiis cultus, tanquam ſpiritus univerſi, & unica cauſarum cauſa.
468, 470 Harpocrates medius inter Iſin & Sarapin, modo alatus, modo ſine alis.
471,472 Vultus philoſophi; & philoſophorum occultas imagines gerebant Carpocratiani; ideo perforatus.
473, 474 Ægyptii numinis facies, cum balſami ramo in averſo.
475 Amuletum bellicum, in quo duo coronati & armati, cum cancro & papilione, ſymbolis prudentiæ militaris.
478 Vir adſtans ante aram, ſacra facturus, ſed ita ut ipſe ſit ſibi tibicen, teneatque laurum impoſiturus aræ, ut in annulis num. 131

Sequitur collectio gemmarum ab Fortunio Liceto facta in ſcripto de gemmis annularibus, quas magnis quidem, ſed vereor ne alienis commentariis voluit exornare, ut adeo relictis illis rem ipſam contemplari nobis placeat.

479 Cupidines laurum tenentes atque ita victores, trahunt currum, cui impoſita eſt animæ (cujus typum dant alæ papilionis) effigies in face ardente, quaſi ea inflammata accelerare eos ju-

Digitized by Google

jubeat, quò deſiderium rapit. Nam Licetus prave tres Amores ſupponit.

480 Cupido auceps, & in cavea quam ſuſpendit, per avis incluſæ cantum alliciens alias, ut eas tangat viſcata virga. Aliter Licetus de cupiditate ſapientiæ & de arbore inclinata. Non recte. Quod enim in hoc orbiculo arbores inclinentur, fit ratione ac neceſſitate loci, ut toties patuit ex his ipſis gemmis, non natura arborum, ut inde emblema arceſſatur, quod tamen iterum fruſtra committit Licetus in num. 493, ubi arbor laurus ex vertice templi enaſcens etiam cogitur flecti, quod captatur ab Liceto vel emblematis ergo de manſione conſulentium ante templum; vel hiſtoriæ de vetere materia, unde Delphicum oraculum fuit conditum.

481 Ales volantis habitu alis expanſis, ſed tamen pedibus ita demiſſis, ut teneant volumen epiſtolæ vel libri, ut ex illis pateat eum non volare, nec eſſe tabellarium, ut cogitari poſſet. φιλόμουσος appellatur Liceto, & quaſi corvus eſſet, apponit hos binos verſiculos;

Præſaga vati avis ſacra eſt Apollini
Qui muſicæ almus fertur & metri parens.

Omnino autem ex tota ſcalptura patet non eſſe corvum, ſed qualemcunque aliam minoris generis. Volumen verò prorſus huic geminum eſt, quod manibus tenet Homerus in Theſauro Palatino pag. 233, ſimilibus plane lineis notatum, & ad muſica non pertinens, ſed poëtica;

ca; ut ex lineis illis non poſſit colligi muſica. Sed nimirum tres notæ inſcriptæ huc eum deduxerunt.

482 Monſtrum Sirenis quaſi virilis, ut ſuperior pars ſit humana, inferior ex volucri præſertim gallinaceo, citharam pulſantis, cum ſtella in tergo.

483 Cupido militis modo armatus.

484 Puerulus plorans & papilionem, hoc eſt, animam, aræ imponens, ſive illa eſt T. Aucti, (quæ literæ appoſitæ ſunt) qui in prima ætate perierit, ſive T. Auctus ſcalpſerit. Licetus Ερωτα agnoſcit, quum nullas hic, ut ſemper Cupido, habeat alas. Dein exponit eſſe amicum ad aras; quum amicitia per puerulum effingi nequeat, eaque debeat conſtare inter plures, quum hîc ſit modo unus.

485 Papilio, hoc eſt, anima, aquis jam jam peritura, unde Cupido facem tenet deorſum ille ipſe, qui vas vinarium (ſed alii & Licetus urnam accipiunt, ut etiam num. 490) tamen manu & humero geſtat; forſan ſignificat aliquem ebrium periiſſe lapſum in aquas; quanquam illi ad memoriam defuncti diſcedant.

486 Venus irata Cupidini, abſtulit ei ſagittam, arcum & pharetram, conchamque pedibus conculcans. Sic in libro, cujus index eſt Statuæ Antiquæ, ab Joanne Baptiſta de Cavalleriis editæ, Venus exſtat negans arcum Cupidini.

487 Nympha, ut videtur, in mare volens aut invita lapſa, excipitur ab equo marino, ſequente

te

Digitized by Google

te puerulo alato, qui tantum quod exſtat aqua: ut facile colligas Cupidinem eſſe, ac ſponte deſiluiſſe amoris cauſa erga numen marinum.

488 Numen marinum rapiens & involvens piſce ſuo puellam.

489 Minervæ pugna cum Typhone ſerpentipede, ut in ſimilibus dictum num. 324: neque adeo ſit Erichthonius, ut volunt alii, quum pateat pugnare eum.

490 Papilio, flos, rota, cantharus (alii urnam volunt) capitis ſceletus, tanquam in eis effigies vitæ humanæ.

490 Canopus.*

492 Fæmina nuda ſacrificans, ut in annulis num. 131. & adolens vel ex patera vel aliquid orbiculatum; altera poſt eam fæmina inferiorem corporis partem veſtita, oblatura ſerpentem. Licetus iſtud rotundum pro corde accipiens, intellexit de oratione vocis ac mentis, & ſic diſcedit ad ſua plerumque aliena; quum ſit ipſum ſacrificium pro ſalute, ut ſæpe, & clare in annulis num. 152 ſimiliter.

493 Adoraturus venit ad ſacellum rotundum, in rupe poſitum, unde ex ſummo culmine prodit arbor; ubi egregie ſcalptor expreſſit morem in adorando convertendi ſe ante ſimulacra, ut notum ex Plauto & multis auctoribus. Neque enim Licetus firmare poteſt eſſe hoc laureum baculum, & ſic exhiberi reſpicientem futura; non magis quam de Ulyſſis, qui forſan

Digitized by Google

ſan ipſe innuitur, aut Fauſtuli aut tot paſtorum, etiam talibus innitentium baculis, idem debet conjici. Sed neque reſpiciens ſic poteſt invertere totum caput.

494 Jovis, Mercurii & Martis ſimulacra nuda in templo, quod in colle poſitum circumdatur duodecim ſignis Zodiaci, ut Mars num. 144: & ante quod procedit ex mari Neptunus, unde ſyſtema mundi conſpicit Licetus. Certe aut idem prorſus aut ſimile eſt, quod in Theſauro Palatino pag. 3 excuſum eſt, ut Jovis regimen: ſed ibi Mars bene loricatus.

495 Puerulus gerens capellam, quum in annulis num. 21 Cupido ei inſideat. Viri docti accipiunt Jovem quaſi portantem eam in cælum.

496 Cithara, cujus una ex quinque fidibus fracta, quam ſupervolitat papilio; in quo Licetus conſiderat poëtam bonum, qui carmina ſua ad lyram canere neſcit, verum calamo. Sed quum manifeſte appareat unam ex quinque fidibus ruptam eſſe, alii cenſent alludi ad narratiunculam, quâ dicitur cicada vel papilio volatus ſui aut cantus murmure impleviſſe ejus vicem.

497 Aquila, delphinus & leo, tanquam ab his vindicatus fuerit principatus belluarum.

498 Luna ſtellis VI circumdata deſcendit ad Endymionem, diphtheræ, quæ vigilantis ſuperiorem partem interdiu velavit, nunc ad ſtratum inſervienti incubantem, appoſito ur-

ceo

ceo & pedo, adſidente etiam vigili cane; quæ omnia pertinent ad inſtrumenta paſtoricia, & clara indicia ſunt ab ſcalptore Endymionem habitum pro paſtore, licet grex non appingatur, quod captat temere Licetus, quum grex iſte ſupponatur per vicinos colles vallesque errare. Unde ea figura Endymionis hoc modo paſſim concipitur.

499 Luna Lucifera inter VII ſtellas, ut pateat etiam tum plenam noctem eſſe, nec poſſit jure cogitari de aurora, ut vult Licetus.

500 Matrona ferens ſiniſtrâ ramum, dextra vaſculum, in quo apparent duo mala, quæ volunt eſſe Punica, & ipſam Proſerpinam.

501 Anubis caduceum & palmam ferens.

502 Mercurii caduceus, hoc eſt, vis ſapientiæ & eloquentiæ, cum duobus gallinaceis, ſibi obverſis, tanquam qui modo pugnaverunt, nunc reconciliatis.

503 In ara ſe ipſum noctu ad lumen occidens. In Pruſæenſium nummo ſub Caracalla apud Patinum excuditur Ajax ſe ipſe occidens, ubi etiam adeſt clypeus. Sed hunc, dubitans tamen, rejicit Licetus, nonnullosque alios celebriores αὐθέντας, & Brennum eligit. Sed non attendit hoc factum contigiſſe noctu, ut indicat fax ardens. Sic enim iſtam intelligo, non ut alii, quaſi adhiberetur ad accendendam aram, ſi cum ea depingatur in aliqua gemma. Etiam aræ multæ fuerunt extra templa: ut probabilius opiner de Ajace, quem

crediderint noctu ſuper aram tentorii ſui ad invidiam Diis faciendam ſe interfeciſſe. Tam clypeus quam galea ſunt Græca aut Italica, non Gallica. Dubitavi etiam, an non eſſet ille, qui coram Othone ſe interfecit nuntium infelicis pugnæ apportans. Nam & illic aram fuiſſe credibile eſt, & circa noctem fuiſſe patet ex Suetonio.

504 Aliquis, ut Deus, ſuperiorem partem nudus inſidens etiam trunco, adſtante milite accipit larvam ab nudo & ingeniculato. Viri docti ſtatuunt Julio Cæſari offerri caput Pompeii. Quod ſi ita eſt, ſellam talem cenſebimus Julio attributam ut ſubitaneam in militia.

505 Auriga coronatus & nudus inſiſtit quadrigæ, quam agitat citiſſime appoſitis ſeptem ſtellis. Licetus poſt ſolem conſideratum ad ampliatum imperium deflectit, ſicut alii quærunt, quî per diem conſpiciantur ſtellæ. Sed indignum eſt hîc cogitari de ſole, ubi nulli radii, ut ſunt in annulis num. 77, & contra tot ſtellæ. Immo eſt ipſe Bootes cum ſeptentrione: ideo ut ruſticus ſtat in plauſtro, non in fabrefacto curru.

506 Larva Panis, cui adſcriptum ΛΟΥΚΤΕΙ.

507 Ad duos palliatos accedens palliatus aſinus.

508 Faunorum luſus ſaliendi per utres.

509 Virgilium intelligunt cum larva, ut ſæpe invenitur; ſed Licetus præfert comicum aliquem aut tragicum.

510 Muliebre ſacrificium Cereris, cui duæ fæminæ mactare volunt porcum & offerre primitias,

tias, adſtante ſatyri inſtar tibicine, non tibiam modo, ſed etiam cornu inflante.

511 Fæmina, ut videtur, ſedens ad ardentem aram, & utrasque tibias rectas inflans.

512 Ciconiæ fruſtratio, qua vulpem invitatam excipit vaſe oblongi colli & anguſti, in apologo Æſopi.

513 Bellerophon in Pegaſo, pugnans cum Chimæra.

514 Centaurus pelle urſina aut leonina tectus, auferens puellam.

515 Centaurus ſagittans in curſu.

516 Centaurus tergo ferens puerulum, ut doceat ſagittare, quomodo ſæpe Chiron fingitur Achillem.

517 Harpya cum ambiguis quibuſdam additamentis, quorum interpretationem petit Licetus ex more & ratione furum & latronum. Certe non admodum diſſimilis figura exſtat in Muſeo Romano part. 1 tab. 44, & habetur pro amuleto. Ego cenſuerim Harpyam nunc ſtatui ad Phinei cœnam occurrere; quod innuitur ab ſtella veſperugine inſerta ad tempus denotandum; cantharo & cicuta ad rem ipſam; nam cætera ignoro.

518 Pſyche decubitura.

519 Miſſus bigarum in ſtadio vel circo.

520 Ludicrum circenſe, ubi tam deſultores quam trigæ & quadrigæ, cum ornatu circi.

521 Achilles juvenis.

522 Thetis mater ejus. Hoc de gemma prædicat Li-

Digitized by Google

Licetus. Sed penes me eſt in argento nummus majoris moduli, plane hæc ipſa ſic referens.

523 Trojæ expugnatio, introducto per publicam lætitiam equo durateo.

524 Caput galeatum & alatum, ut creditur, Perſei.

525 Pan cum pedo & cicuta.

526 Sphinx alata in rupe, adſtante Oedipo vel alio, cui ipſa enarrat ænigma, vel qui ipſe ſolutionem tentat. Mirabiliter autem figura hæc convenit monumento Naſoniano, ubi prorſus eadem.

527 Sphinx infelicem conjectorem aggrediens; ſed ex aggrediendi modo ſignificans, quid impura petierit, aut quid eruditus ſculptor, vel is qui ſculpi curavit, per iſtam fabulam diripiendi viros intellexerit.

528 Leones taurum dilaniantes ante aram vel baſim, cui impoſita eſt imago harpyæ, aut ſphingis, vel viva inſidet.

529, 530 Sive fructus, unde duæ radices exeunt; ſive vas, unde infra prodeunt ſerpentes duo, ſuperne aliquot lineæ neſcio quid exhibentes; cum literis ignotis ab altero latere.

531 Thalia, Iocus & Cupido, ut vult Licetus, etſi Venus ſit adſcripta.

532 Aſſidens ardenti aræ & libans ex patera, pendulam ab collo veſtem ita formans, ut totum pectus cum ventre nudentur: animi pacati typum notat Licetus. Vide ſupra num. 492. & in annulis num. 72.

533 Con-

533 Concordia origo abundantiæ, ut ſæpe in præcedentibus, parvo accedente diſcrimine.

534 Mu. Scævola.

535 Crux inter duos piſces. Et duo quidem piſces aliquoties exſtant ſignati in nummis Byzantinis, ut videre eſt apud Patinum pag. 188 & 398. Crux autem & ſupra occurrit num. 255, & maxime in nummo Thyatirenorum apud Patinum ex Ill. Mauriceni gaza. Sed viri docti petunt aliquid ex Chriſtianiſmo.

536 Aſtrologus vel aſtronomus hæſitante Liceto, nudus inſidens trunco arboris rudi, ut ſupra, cum circino ad lunam corniculantem & mediam inter tres ſtellas. Dubites, an ſit ipſe repertor circini, quaſi in meteoris uſum ejus demonſtrans, ut ad hunc uſum occurrit in Amorginorum nummo in Spicil. eod. p. 10. Ex cura tamen & ornatu capitis manifeſte patet fœminam eſſe, ut fere cenſeas magam nocturnam exhiberi.

537 Cupido in tortili, atque hinc anteriorem partem tecta ſcapha, navigans, utre uſus pro velo, cujus duos pedes retinet non aliter ac alter Cupido in annulis num. 83.

538 Sagittarius miles nudus & rupi accubans, manus ambas circa genu dextrum elevatum complicatas habens vel admirantis geſtu vel miſerantis, arma ſua, hoc eſt, pharetram & arcum, arbore ſuſpendens. Liceto miles atroci bello ſuperſtes pauper videtur.

539 Aufugientem amaſium alatum, quem Cupidi-

**** * *** nem

nem vult Licetus, retinet puella, altera manu ferens larvam barbatam ſatyricam.

540 Luna cum literis ΔΟΡΥ; ſed amaram Dorida facit Licetus. An fuit ΔΟΡΥΛΑΟΣ ΕΠΟΙΕΙ;

541 Stella, cicada, lunula, papiliones duo, arula, cui impoſita libra, cingunt annulum, in quo medio eſt etiam lunula, cum ſenili vultu in pala. Ex quibus quæ concinnet Licetus, unicuique patet. Nos ita explanamus. Annuli pala habens incluſam ſenilem faciem non memoriam mortis inculcat, ſed eſt typus memoriæ poſt mortem; mortuorum enim memoriam ſic retinebant, ut Socratis icunculas tales in gemmis inciſas vidimus, & hic ipſe vultus Socraticus fere eſt. Prior papilio notat animam primo degredientem in corpus humanum, atque ita homo compoſitus fulget prima ætate inſtar ſtellæ; tum major factus ſtrepitum ac rumorem de ſe edit ſpargitque inſtar cicadæ; (hanc enim eſſe dicit Licetus) poſt quod tempus ubi decrevit inſtar occidentis & minuentis lunæ, tandem deſerit corpus, & rurſus anima avolat; id æquo arbitrio & pari caſu omnibus accidere par *l*ibra ſignificat, quam ſuſtinens altare ardens notat vel interim dum ſuperiora aguntur, ſuperſtitionem Deorum vigere, & quidem præcipue ob metum inferorum, quorum locum denotat ea pars annuli, quæ ſolet ſemper intra manum abſcondita eſſe; vel ut ſerviat ad inferias defunctis mittendas: lunula intra annulum

Digitized by Google

nulum fortaſſe denotante hæc omnia ſub lunam fieri, vel inſtar lunæ evaſcere cadavera.

542 Fortuna, partim Salus, ſi ſerpens vere fuit, quem tenet dextra; & non idem quod num. 290.

543 Mars cum haſta & altero inſtrumento ignoto.

544 Mercurius cum haſta & crumena in imo caducei, qui ſuperne in tridentem deſinit.

545 Fæmina ſinuoſâ veſte, quæ anteriorem totam partem nuda neſcio quid ſiniſtrâ manu elevatâ tenet.

546 Tibicen trunco inſidens, unde ab poſtico ramus, oleæ ramulum tenens & ſpectans.

547 Mater vel nutrix infantem geſtans, fere ut num. 276.

548 Biga Victoriæ, ſed lente incedens, ut in annulis num. 146.

549 Bacchantis ſpecie ſaltans.

550 Vir gravis cum alite ludens.

551 Vir nudus cum cane, ſiniſtra arripiens limacis caput ex concha in oblongum tortili exſertum. Nec enim indulgebitur mihi, ut ſupponatur paſtor cum cane, concham Tyriam reperiens, cujus ſanies quaſi defluat

552 Lignator apud teſtudinem.

553 Domitianus.

554 & 555 Rex icunculam manu ſuſtinens intra orbem ab ſerpente factum cum literis ignotis.

556 Caput ignotum ſenis.

557 Sub forma ſcarabæi literæ ignotæ, cum dracone, ad cujus utrumque latus armati.

558 & 559 Itidem cum dracone alato.
560 Haſtatus miles : ſi audiatur ex Tacito lib. 2 hiſtor. cap. 22. *Germanus nudo corpore, ſcuto & haſta armatus.*
561 Diana venando intenta, cum arcu & cane accurrente, ut ſolet.
562 Herculem coronans, fortaſſe Euryſtheus.
563 Matrona floribus, quibus repletum vas adſtat pedibus, & avibus dedita, ut quidem colligi potuit ex prototypo: alioquin admodum hæc gemma convenit cum annul. num. 15.
564 Piſces e tranſverſo ligno dependentes ita, ut cauda eorum exæquet infimam partem pali.
565 Canis venatica leporem vel cuniculum circumveniens, quum in annulis num. 120 jam apprehendat.
566 Venus cæleſtis Carthaginienſium, ut in nummo Severi & Caracallæ, leone currente vecta. Sed & in Muſeo Romano tab. 36 part. 1 talis exhibetur Cybele, ut & in nummo Fauſtinæ, quum in Hierapoleos moneta apud Erizzum pag. 536 exhibeatur non currens.
567 Duo delphinis inequitantes, & neſcio quid oſtentantes manibus levatis.
568 Cupido orbi inſiſtens cum arcu ſoluto.
569 Idem cum arcu tento.
570 Pallas.
171 Militaris vir in jaculo.
572 Virilis facies & barbata, ut videtur, alicujus olim docti.

573 Vir

573 Vir nudus oleæ ramum ferens & caduceum, cui in imo appoſitus eſt orbis, ut num. 284.

574 Duo nudi, ſedens alter in rudi ſella ex trunco, unde ramus procedit unus; alter adſtans manibus ad ſaltantis habitum extentis: atque inter ſe jocantes: an docetur ſaltatio?

575 Facies heroidis.

576 Fæmina poſt gladiatoriam operam, cujus indicium clypeus & galea, adepta palmam, qualem quoque tenet num. 21.

577 Puerulus natanti marino capricorno inequitans.

578 Cupido cum remiſſo arcu, ut 568

579 Æſculapius & Hygeia.

580 Cupido iterum cum arcu remiſſo, ſed Scythico.

581 Cupido inſidens globo mundi, & crepitacula pulſans, ut ille num. 608, quaſi laſcivus ille puer innueret orbem terræ nonniſi luſum eſſe merum.

582 Tibicen inſidens trunco, qualem ſæpe obſervavimus, & meditans.

583 Cupido ſagittans & ſubſultans, prorſus ille ipſe, qui profertur etiam in Theſaur. Palat. pag. 24

584 Matrona primitias offerens in ſacro nocturno.

585 Cupido ingeniculatus ad recte collineandum & ſagittans.

586 Cupido inſidens monſtro marino, cujus caput

non procul diſcedit ab capite & cornibus Alces Germanicæ.

587, 588, 589, 590, 591 Variæ ſagittarum cum pharetris & arcu junctura.

592 Vulcanus galeam fabricans opere ſellario.

593 Flora, nuda, ut ſolet, colligens flores in vas ad eos uſurpari ſolitum.

594 Capricorni duo caudis tridenti alligati, in cujus ima parte duo delphini: an ut non modo veris piſcibus dominari Neptunum, ſed & monſtris marinis omnibus ſignificetur?

595 Cupido bacillum altari & igni impoſiturus.

596 Cupido tibiam ſiniſtram inflans, dexteram illa manu tenens.

597 Militaris vir loricatus ſuper aram ardentem jurans per haſtam.

598 Aquila cæleſtis mundo inſiſtens cum tribus ſtellis, quum Aratea illam inſigniant pluribus.

599 Vir nudus fortunam coronans. Nuditas illa videtur innuere tenuem eſſe, & idcirco emendationem rerum ſuarum precari. An gratias ita agit fortunæ ob recorrectas coſtas, ut loquitur Petronius Tragurianus? niſi ſit ipſe Hercules, quem denotet id, quod manu dextera tenet, non ſatis plene expreſſum vel ab ſcalptore vel ab pictore, quum vere ſit clava.

600 Juvenilis vultus.

601 Vir galeatus.

602 Vir, ut videtur, laureatus, cætera nudus, inſidens loricæ, cui clypeus cum tribus jaculis adſtant, etiam galeam illis appoſiturus, quam capiti

capiti jam dempſit, ut num. 606

603 Fæmina ut videtur, cujus tunica paulum per ipſam levata magnopere inflatur, ſertum ramumque ferens. An vero eſt virilis vultus, & ipſe forſan Apollo? Hic enim dicitur invaſiſſe oraculum Delphicum coronatus & lauro ſumpta teſte Ælian. 3 Ποικιλ. 1.

604 Princeps Romanus cum haſta pura & jaculo.

605 Mercurius cum caduceo & haſta pura & talaribus, appoſito ad pedes orbiculo.

606 Fere ut 602

607 Caput Romani principis laureatum, ſed occluſo oculo ut num. 275

608 Crepitacula collidens, ut dictum ad num. 581, adſtante pertica.

609 Cupido haſtam vel jaculum vibraturus.

610 Duæ viriles ſcalpturæ, quarum altera tenet perticam menſoriam, altera inferiorem partem, ut videtur, alitis.

611 Cupido cum arcu incurvato quidem, ſed vireſcente & mutante in fruticem. an ex ramo oleæ fecit arcum?

612 Fæmina haſtam & lauri ramum gerens quaſi facinore nobili in ludis victrix, ut num. 576

613 Apollo cum depoſita ad ſiniſtram cithara, lauri trunco dextra innitens, atque etiam procedente poſt citharam lauro, ut pateat eſſe opus topiarium.

614 Cupido ſagittans.

615 Vir nudus incumbens dextro cubito columnæ, ut

Digitized by Google

ut num.286, ſiniſtra neſcio quas res tenens.

616 Militaris vir loricatus cum haſta & palma.

617 Cupido tentans mucronem ſagittæ.

618 Vas cum flore, vel qualecunque, vel ut denotet ludos.

619 Scorpio.

620 Mars nudus præter caput & haſtatus cum ſcorpione, & ſtella in clypeo. An notatur Africanorum aliquis?

621 Idem loricatus.

622 Ramum & ſpicam ferens, ut num.175.

623 Senilis vultus incerti.

624 Faunus columnæ imponens cornu caprinum, forſan ut inde fructus appendat.

625 Tropeum.

626 Caput barbatum & galeatum, ſed inſerto, in ea parte, quam demittere ante faciem ſolebant, fæmineo vultu, ut opinor, amatæ ſuæ: quod ſæpe à militantibus factum credo, ſed in autoribus nuſpiam diſcimus, ut inde pateat pretium harum gemmarum & contemplationis earum ad antiquitates penitus noſcendas.

627 Sphinx currens vel impetum capiens.

628 Similiter galeatus, ut modo occurrit.

629 Caput galeatum ita ut caſſis ſuperior exprimat calvum Scythæ caput, quale & ſupra vidimus; dependentibus duabus ſpiris.

630 Cornucopiæ cum globo, forſan vel felicitatem mundi vel inſtabilitatem felicitatis denotatura.

Digitized by Google

631 Mercurius (ſi modo petaſus cum alis eum innuunt & non potius ſit galea communis) haſtatus arbore utrinque cingente, cum pomo in ſiniſtra, quo egregie exhibetur opus topiarium, ſub quo iſta ſtatua fuerit poſita, ut iterum cenſeo num. 661

632 Fæminæ duæ, altera nuda & inſidens trunco ad aræ formam fabrefacto, relicto tamen ramo, qui ab poſtico exoritur; & manu ſiniſtra attingitur: altera ſtans & veſtita, ac ramum tenens.

633 Fæmina inſidens ſellæ cum cornu copiæ inſtar Fortunæ, cui ad pedes accidit ſuccinctus ſervulus quaſi eos purgaturus.

634 Miles levis armaturæ, unde lapidibus jacit.

635 Æquitas, de qua in annulis num. 13

636 Fæmina ſedens & tres ſpicas oſtentans.

637 Haſta, in cujus ſummo crux aut forma caducei non ſatis expreſſa, ante ſimulacrum ignoti & nudi numinis baſi inſiſtentis poſita, ad quam accedit homo item nudus cum ramo, & altera manu haſtam tangens; an ut per eam juraret?

638 Cornucopiæ & delphinus, notantia abundantiam terreſtrium & maritimorum commeatuum.

539 Volucris aræ inſidians & vere βωμολόχος.

640 Caput præcipuæ matronæ comptum.

641 Caput muliebre capillis ſolutis & per tergum ſparſis, idem ſcilicet, quod exhibet Leonard. Auguſtinus part. 1 num. 99, ubi ille ex incerti ſententia memorat de Hero Leandri amata.

*** ** *** Sed

Sed & eandem quoque protulit Caninus num. 7, cenſens Atalanten eſſe; nec ſcio aut video cauſam. Itaque ut ſimplicius, ita ſecurius erit nobis ſtatuere nympham marinam, & petitam eſſe ex nummis gentis Crepereiæ apud Urſinum, ubi eſt eadem. Idque ſuadent quoque capilli ſic dependentes, ut madidi ex aqua.

642 Caput peregrini ornatus & ignotum.

643 Caput forſan Auguſtæ.

644 Satyri duo trahentes currum, in quo ſtat Cupido ligatis poſt tergum manibus.

645 Caprimulgus.

646, 647 Capita muliebria.

648 Caput laureatum principis.

649 Pax arma comburens & oleæ ramum gerens.

650 Vir nudus inſidens trunco, & habens enſem in vagina poſitum ante ſe, quem attingit dextra.

651 Caput viri militaris galeatum.

652 Caput ignotæ mulieris, ſed tamen, ut videtur, heroidos, crinibus tantum rudi modo in nodum collectis. In quo ſi licet aliquid conjicere, opinarer plus latere, quam prima fronte credi poteſt. Videtur enim eſſe ipſa Rhodogyne, quam Polyænus lib. VIII narrat, quum lavaret, ac ſubito nuntiaretur gentem defeciſſe, οὐκ ἀποκρυψαμένην τὰς τρίχας, ἀλλὰ ὡς εἶχεν ἀναδησαμένην equum adſcendiſſe, juraſſeque, μὴ πρότερον ἀποκρύψασθαι τὰς τρίχας, niſi rebellibus ſubjugatis. Hinc, addit idem ſcriptor, Perſarum regibus ſigillum regium

εἰκὼν

εἰκών ἐστιν ἀναδεδημένην τὰς τρίχας ἔχουσα Ῥοδογούνην, ut illic ſcripſiſſe auctorem patet manifeſte, qui nihil dixit περὶ τ ἀναλύφιν, ut voluit Caſaubonus, & ſequitur Kirchmannu s de annulis cap. 13; ſed in conſpecta capitis parte capillos tumultuarie in unum colligere, quod eſt ἀναδεῖν τὰς τρίχας, & id in hoc capite ad liquidum & vivum contingit.

653 Capita ignotarum mulierum.

654 Fæmina ludens cum draconibus.

655 Volucris peregrina inſidians capiti teſtudinis, quod exertum videtur roſtro petitura.

656 Fæmina galeata haſtam ramumque oleæ gerens.

657 Sagittarius miles.

658 Haſtatus miles.

659 Vir nudus, clypeum & ramum palmæ gerens, apud arulam, cui gladium cum vagina impoſuit.

660 Pueruli inſtar fictus, ſed coronatus lauro haſtatum militem ludens non aliter, ac ſi foret Meleager ex Jac. Sponii Miſcellaneis pag. 312.

661 Statua virilis, ramis virentibus circumdata, hoc eſt, in opere topiario poſita, ut num. 631.

662 Cupido bacillum ac ramulum lauri tenens.

663 Vir nudus ramulum lauri cum baccis tenens, ſiniſtra manu porrecta neſcio quid oſtentans.

663 Ara, cui inſiſtit effigies Bellonæ, adſtante nudo Bellonario vel fanatico ab æde Bellonæ, cum deſtricto enſe, ut ſe vulneraret ex ritu ſacerdotii.

665 Satyrus tibicen ad aram ardentem.

666 Bacchans cum nebrida item tibiam inflans.

667 Tropeum, cui adalligati ſunt captivi.
668 & 669 Decem facies, quinque barbatæ, ac totidem ſine barbis, conjunctæ & integræ, quanquam quatuor ſolum oculis utantur, ad liquidum conſpiciendæ, ſi modò invertas. Hujuſmodi ingenioſa ludicra & forſan hoc ipſum ſpecimen, veniſſe opiner ab Pauſone pictore; qui refertur, quum ſuſcepiſſet pingere equum volutantem, pinxiſſe currentem: & quum is, qui locaverat, negaret pacto ſatisfactum, juſſiſſe, ut tabulam inverteret, narrante Æliano lib. XIV Ποικιλ. cap. 15. Ita hîc & barbatos quinque & totidem imberbes ſcalptos quis dixerit, apparituros ſi invertatur charta. Idem hoc ex ſarda etiam publicatum eſt in Spicilegio antiquitatis, ubi verba dantur; non cauſa, non origo inquiritur. Nec diſſimile interdum occurrit in nummis, ut duæ figuræ, una ſurſum, altera deorſum exhibeatur, quod tamen viri docti adſcribendum putant monetariorum erroribus.
670 Raptus puellæ vel pueri.
671 Cupido equitans ut num. 1, ſed lente.
672 Ad aram, unam, ut videtur, ex illis, quæ perpetuo ardere creditæ ſunt (nec enim hi Cupidines potuerunt in ea ignem accendere, quum ad ſummam ejus partem pertinere nequeant) duo Cupidines accedentes ſacrum capra facere volunt, ſed altitudine impediente, quæ tanta eſt, ut ne manibus quidem pervenire ad ignem poſſint, quantumcumque levati: tanquam ſtultitia eorum traducatur.

673 Simulacrum baſi inſiſtens, pileo, face & clypeo inſtructum, ad quod accedit mulier item pileata, crinibus paſſis.

674 Vir togatus ſacra faciens (atque ideo coronatus) ad aram & columnam, quam circumfunditur ſerpens, voti ſuſcipiendi ergo.

675 Iſidis vultus utrinque ſindone plicis plena tectus cum duabus avibus & loto in vertice. Eſt hic ſimulatus ex Meneſtræi ſcripto de Diana Epheſia tab. 13. Sed opinor prorſus hunc eſſe eundem, quem illi, qui iſtuc iter habuerunt, inter pyramidas Ægyptias & everſa templa exſtare hodieque memorant, ſic deſcribentes; eſſe inſtar quoddam coloſſi, exprimentis caput collumque fœminæ ex vivo ſaxo, & licet vix ad ſinum] appareat, tamen eſſe altum pedes ſex & viginti, ut ſit mirabile conſpectu: ex eo oracula quandam ſolita dari narrare accolas; idque credibile eſſe, quia profundum ſub terra foramen patet, in quo ſacerdotes ſe occulere poterant & reſpondere conſulentibus.

676 Julius Cæſar cum laurea & lituo augurali.

677 Jovis plena auguſtæ gravitatis facies. Vide Triſtanum tom. III pag. 336

678 Bacchus puer nudus ſaltans ad ſonos, quos edunt cicuta Silenus, Apollo cithara, præſente Victoria.

679 Idem pari ætate, prope ſe habens duas puellas pulcherrimas, accedentibus ad eum duobus ruſticis adoleſcentibus, quorum alter

agnum portat humero ſiniſtro, ſed ut pedes ejus tamen teneat manu dextera. Illos autem adducit ſenex. Publicavit vero hos Triſtanus tom. 11 pag. 626

680 Intra duplicem orbem ingeniculatus inſtar ſagittantis cum clypeo ab tergo, manibus complicatis ita, ut per orbem quem claudunt brachia tranſeat & emineat baculum, in cujus ſummitate nodus vel globulus eſt, qualem ſceptro aut haſtæ interdum addunt nummi, atque etiam annulus 84, & caduceo 109: ab altero latere num. 681 tegimen ſcarabæi.

982 Monſtrum ſine dubio ad Abraxicas aut Ægyptias ineptias pertinens, fere tanquam androſphinx; cauda leonina, corpore cercopitheci, capite humano, ſive ex ejus velamento & pileolo procedant duo illa fruſta, quæ eminent poſt occiput, ſive ſint partes ejus, quod ab antica parte incipiens eo uſque adſcendat.

Addenda & corrigenda.

Pag. 1 verſ. 17 eſt nudus. Adde. Genium protul itipſe hic liber in gemmis num. 121

2 19 altera manu geſtans

5 10 Geneſeva

19 Subjecti typus. Nam Victoria navalis ſolet alio modo exprimi, de qua in gemmis num. 155

6 18 tridente & acroſtolio.

32 Ario-

Digitized by Google

32 Ariobarzanis. Hinc fere eodem geſtu & ornamento iterum expoſita eſt infra num. 136

7 28 duæ faces. Etiam in nummis per viros doctiſſimos publicatis interdum exſtat ara inter hujuſmodi lychnuchos.

8 Numerus 37 & 38 inverti debet. item pag. 10. numerus 51 & 52

11 26 arundini vel palmæ.

12 10 altari vel poculo

16 altare, ad quod inſervit columna ardens.

17 Auguſteum

26 pag. 53, niſi quod ſubjiciatur etiam delphinus.

16 18 ad Baſilidianos pertinentem: ut ſic geminâ editione, nec id in ignobilibus monumentis, evulgata ſit hæc ſcalptura. Quo magis miror in volumine, quod Romæ prodiit anno hujus ſæculi xc, & inſcribitur Muſeum Romanum, hanc ipſam quoque referri part. 1 tab. 68, & velut ignoratam ex arcanis ſcilicet Bellorii produci, quæ nonaginta ante annos fuerat conſpicua & medio tempore examinata. Sed & ut ab Chifletio ad Baſilidianos, ſic ibi ad Priſcilliani ſectatores & eorum opinionem de VII planetarum viribus & canonas decurritur. Ita libenter certi homines loquuntur & ſcribunt de illis, quos hæreticos appellant, & ubique illos inferciunt. Nam cur non ante Chriſtianiſmum potuit fuiſſe confecta, aut ſub illo ab ali-

Digitized by Google

aliquo gentili, qui vel natus fuit vel aliquid feliciter geſſit dominante ſole? Quod certe ego opinor, perinde ac gemma num. 144 exhibet ac ſignificat auctori aliquid bonum fauſtumque contigiſſe dominante Marte. Nam ſic intelligo. Sed & Bellorii gemmam adhibuit idem ille auctor parte 1 tab. 46 in publicanda gemma, quam retulerat Gorlæus num. 10 de Mercurio & Pallade? Cui bono tanta aut ſupinitas aut ignorantia?

17 10 infra gyrum.

18 22 fab. 169, præſertim quum ſit veſtita? etſi Ovidius quoque lib. III Faſt. verſ. 874 de Helle canat, *Cæruleo junctam neſcius eſſe Deo.* Quin etiam in Muſei Romani part. 1 tab. 41, & explicatur Venus à Tritone vecta; qui ſcilicet bene conveniunt.

19 5 ignotum; ſed proxime accedens ad Meſſalinam aut Lucillam.

20 1 cervum

3 hiemis, an autumni?

4 roſtro, & ſceptrum in pedibus

7 nuda & ſedens

21 9 Abraxicis tab. v. Quum tamen repetatur in gemm. num. 132; quin etiam in nummis aliquoties reperiatur, in quibus profecto nonniſi inepte de Baſilidianis cogitari poteſt.

verſ. ult. caput cum vaſe inſtar Iſidis inter

25 14 mitratum vel pileatum

32 Trapezuntis. Sed & Atys amaſius ille Phrygiæ matris ſic interdum apparet.

33 diph-

33 diphthera & baculo, ut huic innitatur.

25 5 aliarum; ut hîc inventio putationis indicetur.

16 Triſtanum, & in alio nummo Herculi Romano Commodi.

26 26 Chifletius tab.

27 23 junxit, nec nobis jam placet errare cum aliis ad diverſa ab his, quæ infinita excogitari queunt.

28 16 num. 145, & laurea ſerta.

23 clavi & ſpicarum: ſed & alata, ut rurſum in gemmis num. 54, ubi vide.

24 204. Vir nudus, pendulum quid inſtar numinis ab brachio ad pedes demittens, exſtruens aram vel baſim, cui impingit acutum ferreum, ut ſtatuam alicujus Dei imponat.

29 nomine, cum adſtantibus puero alato ac duobus alitibus, ex Roma ſubterranea, ut & num. 215 & 216

Addenda & Corrigenda in gemmis.

Pag. 5 verſ. 17 inſiſtens cum ſerto in ſiniſtra

6 6 exciſo forſan ex

7 9 claſſis, an miles claſſiarius?

11 Marſya, ſub lauru alligato, ſed non barbato, ut quidem in annulis.

12 interpoſitum vas

28 ta-dele

8 3 ille

*** *** *** 9 pen-

9 penult. cum cane & capra

13 17 redimitum hedera

26 dejecto vectore aufugiens : qui quoniam ſic niger pingitur, an dicemus eſſe Æthiopem, ac luſum fuiſſe in Africa quæ equos alebat perquam agiles & leves, ut equus ſic tranſiliret hominem, ut erat longus, jacentem?

14 7 Gradivus, ut in annulis num. 17.

18 14 tab. 8 & pluribus aliis nummis

20 4 ſagittæ vel fulminis radii

24 pag: 143. Sed & Herennius Etruſcus Meſſius Decius hoc vultu interdum apparet

21 18 decurrunt? an denique gallinaceus voce ſua terret ac fugat leonem?

22 2 ſolis ænigma, nunc

18 edita in

23 24 humero anterius innitatur

25 ult. part. 2, num. 35. Apud Achillem Tatium libro 2 pag. 79 ait Clitophon ad Leucippen, εἴ που καὶ σὺ μέλιτταν ἐπὶ τοῦ στόματος φέρεις

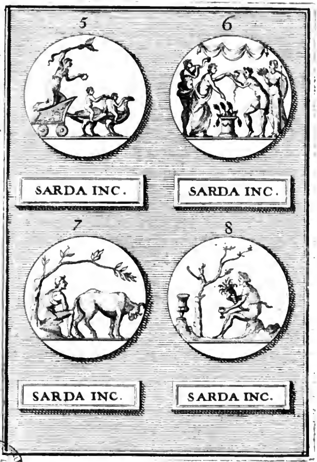
28 2 candida, quæ hoc tumulum ejus indicabat, *Quod hæc Jetæ mortuo facerent ſacra*, ut ſcripſit auctor in Catalectis.

36 3 (voluit Anubi) dele

34 13 & modo ſupra. dele

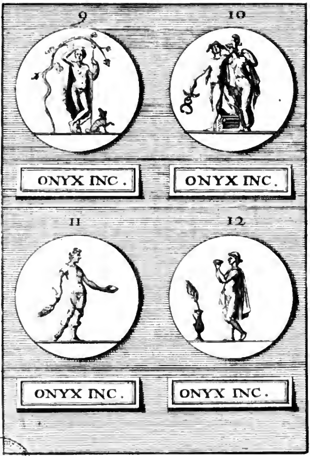

Digitized by Google

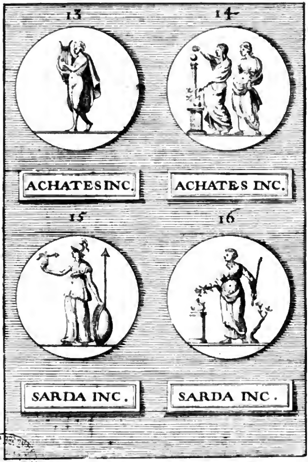
Digitized by Google

Digitized by Google

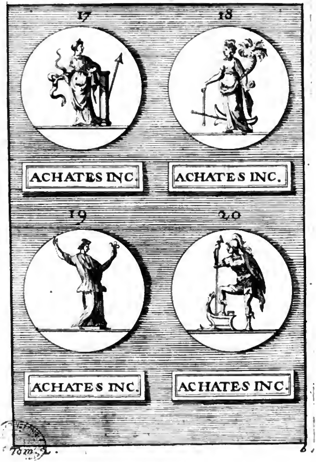

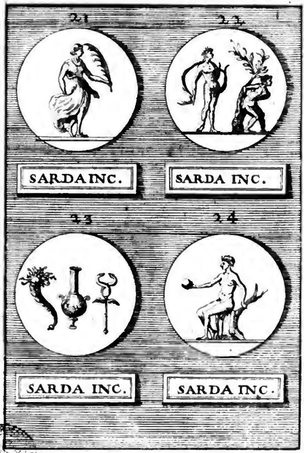
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

17
18
ACHATES INC.
ACHATES INC.
19
20
ACHATES INC.
ACHATES INC.

Digitized by Google

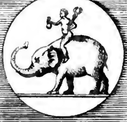
Digitized by Google

25

ONYX INC.

26

ACHATES INC.

27

ONYX INC.

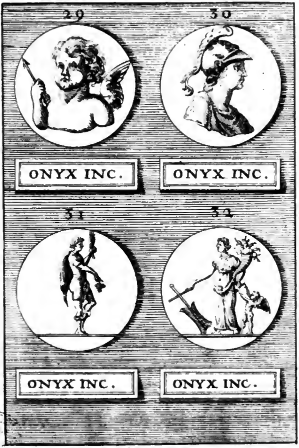
28

ONYX INC.

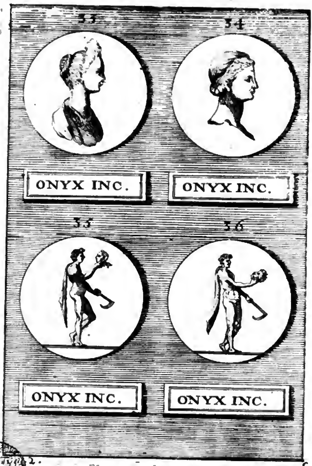
Digitized by Google

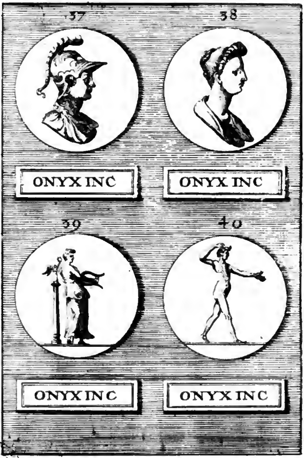
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

34
ONYX INC.
ONYX INC.
36
ONYX INC.
ONYX INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

49
50
SARDA INC.
SARDA INC.
51
52
SARDA INC.
SARDA INC.

Digitized by Google

53

SARDA INC.

54

SARDA INC.

55

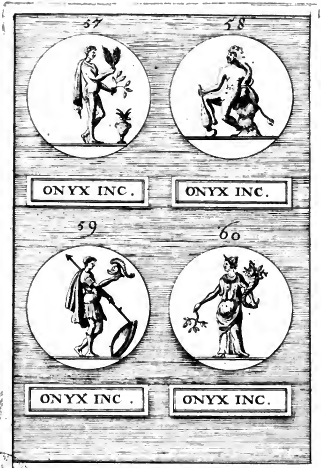
SARDA INC.

56

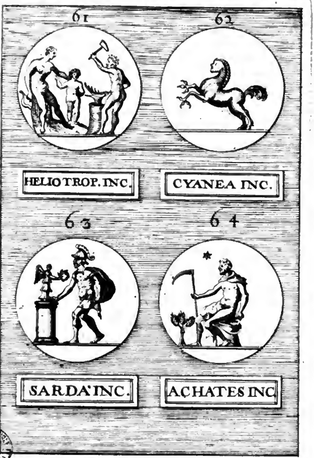
SARDA INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

65

SARDA INC.

66

SARDA INC.

67

SARDA INC.

68

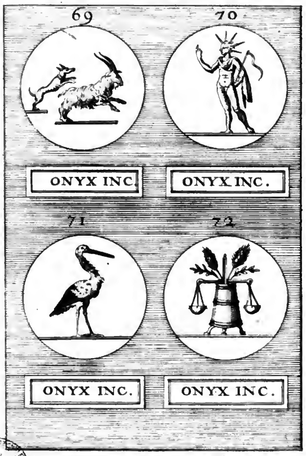

SARDA INC.

Tom. 2.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

73

SARDA INC.

74

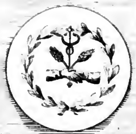
SARDA INC.

75

SARDA INC.

76

SARDA INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

77

PRASMOS INC.

78

PRASMOS INC.

79

PRASMOS INC.

80

PRASMOS INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

81

SARDA INC.

82

SARDA INC.

83

SARDA INC.

84

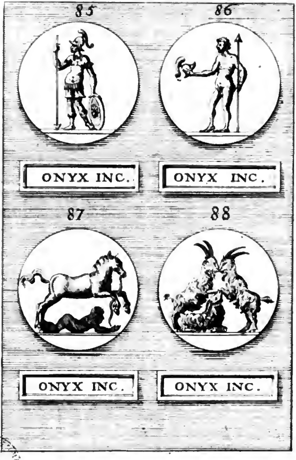

SARDA INC.

Tom. 2.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

89

ONYX INC.

90

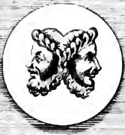
ONYX INC.

91

ONYX INC.

92

ONYX INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

...m. 2.

Digitized by Google

101

SARDA INC.

102

SARDA INC.

103

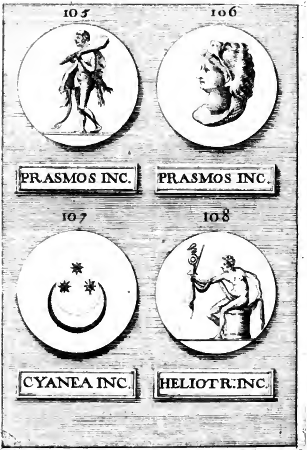
SARDA INC.

104

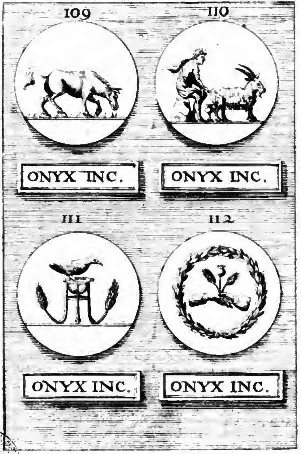

SARDA INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Tom. 2

Digitized by Google

117

ONYX INC.

118

ONYX INC.

119

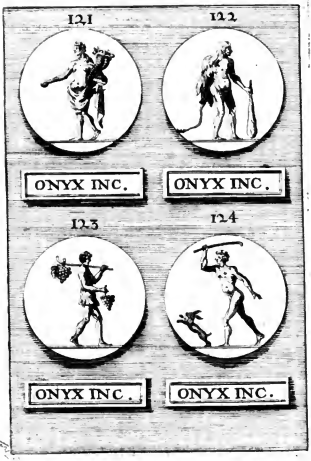
ONYX INC.

120

ONYX INC.

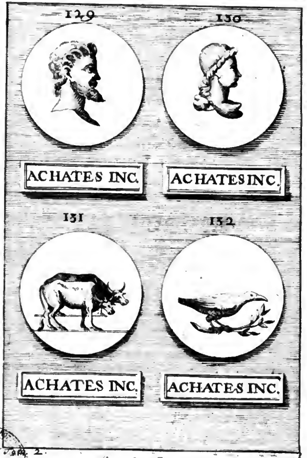
Digitized by Google

121
122
ONYX INC.
ONYX INC.
123
124
ONYX INC.
ONYX INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

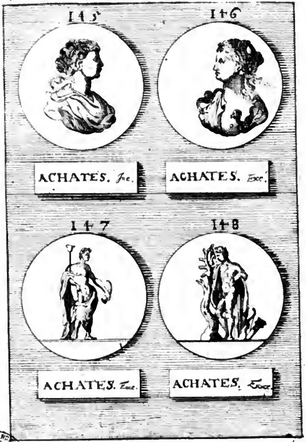
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

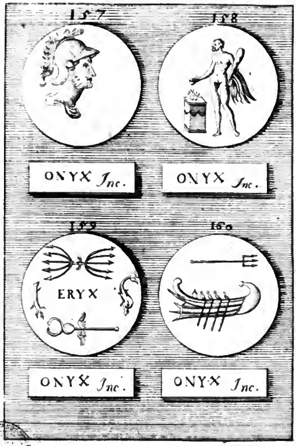
Tab. 2 k

Digitized by Google

149
150
ONIX. Inc.
ONIX. Inc.
151
152
ONIX. Inc.
ONIX. Inc.

Digitized by Google

Digitized by Google

161

ONYX *Inc.*

162

ONYX *Inc.*

163

ONYX *Inc.*

164

ONYX *Inc.*

Tom. 2.

Digitized by Google

169

SARDA INC.

170

SARDA INC.

171

SARDA INC.

172

SARDA INC.

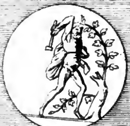
Digitized by Google

173

SARDA INC.

174

SARDA INC.

175

SARDA INC.

176

SARDA INC.

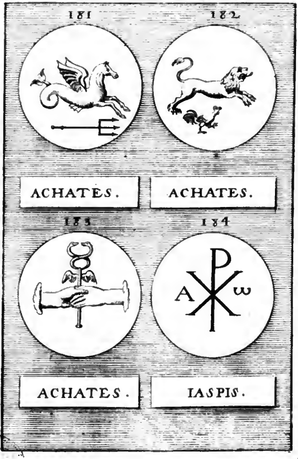
Digitized by Google

Digitized by Google

Tom. 2. m

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

185

CALCIDON.

186

HELIOTROPIA.

187

IASPIS.

188

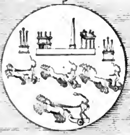

IASPIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

189

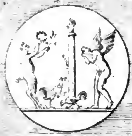
SARDA INC.

190

SARDA INC.

191

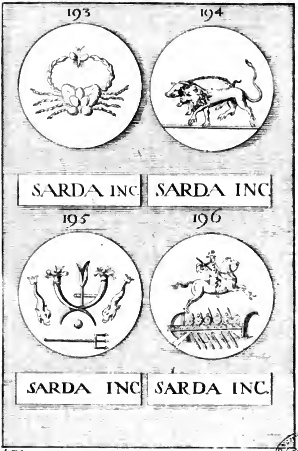
SARDA INC.

192

SARDA INC.

Digitized by Google

Tom. 2.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

208
209
LAZUR INC.
CORNALIN INC.
210
211
ACHATES INC.
CORNALIN INC.

Tom. 2.

Digitized by Google

Digitized by Google

216
ONYX INC.
LAZURINC.
CORNA.ININC.
CORNA.ININC.

Digitized by Google

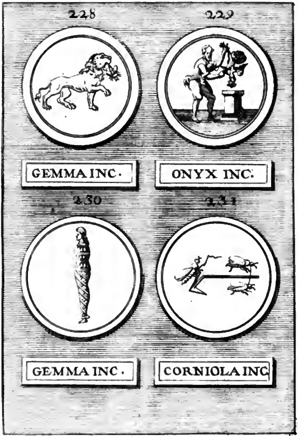
Digitized by Google

tom. 2

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

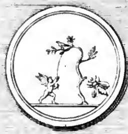
Digitized by Google

232

GEMMA INC.

233

GEMMA INC.

234

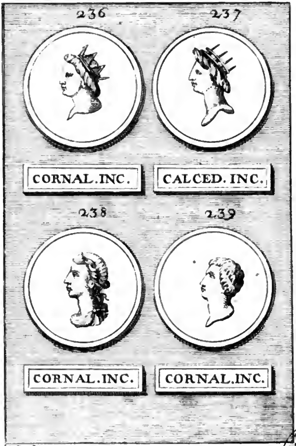
GEMMA INC.

235

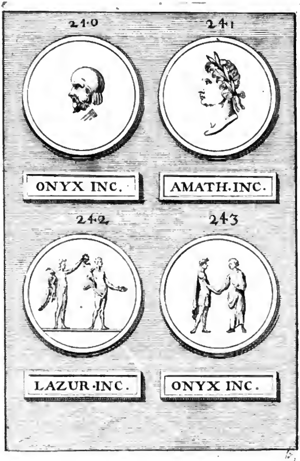
GEMMA INC.

Digitized by Google

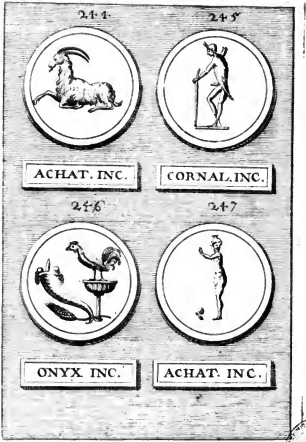

Tom. 2

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

248

ACHAT. INC.

249

CORNAL. INC.

250

CORNAL. INC.

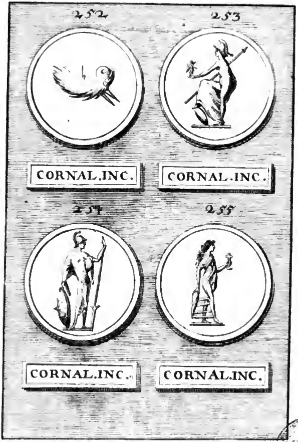
251

ONYX INC.

Tom. 2

Digitized by Google

Digitized by Google

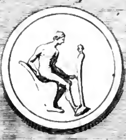
Digitized by Google

256

CORNAL.INC.

257

ACHAT.INC.

258

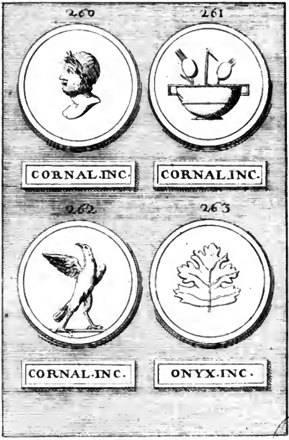
CORNAL.INC.

259

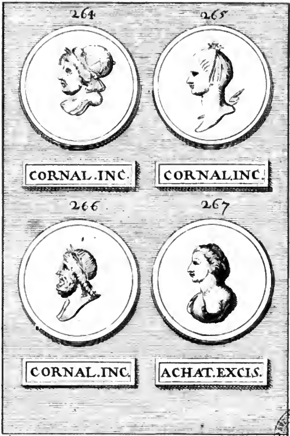
ONYX.INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

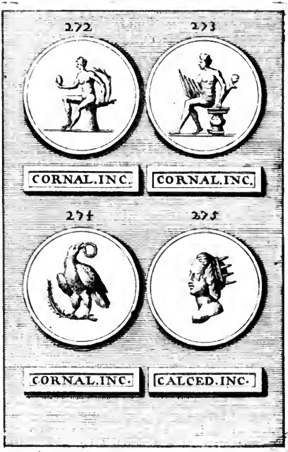
tom 2

Digitized by Google

Digitized by Google

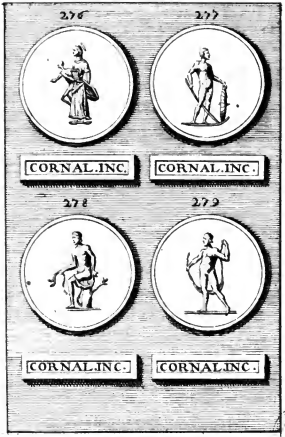

Digitized by Google

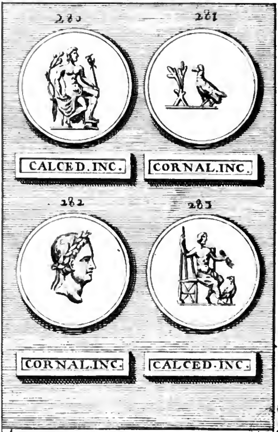

Digitized by Google

Digitized by Google

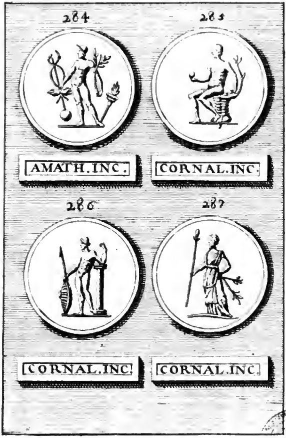

Digitized by Google

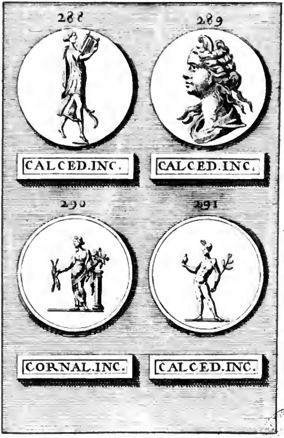

tom. 2

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

292
293
CORNAL.INC.
CORNAL.INC.
294
295
SARD.INC.
ACHAT.EXCIS.

Digitized by Google

tom. 2.

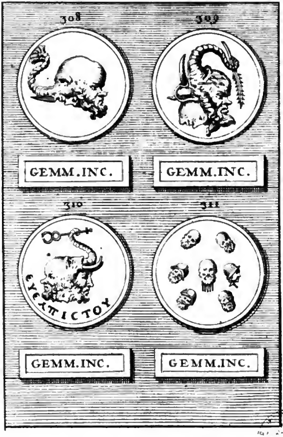
Digitized by Google

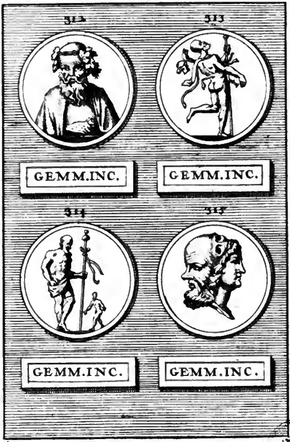
Digitized by Google

Digitized by Google

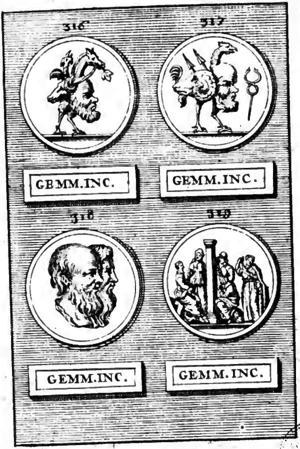

304
305
GEMM. INC.
GEMM.INC.
306
307
GEMM.INC.
GEMM. INC.

308
309
GEMM.INC.
GEMM.INC.
310
311
ЄΥЄΛΠΙϹΤΟΥ
GEMM.INC.
GEMM.INC.

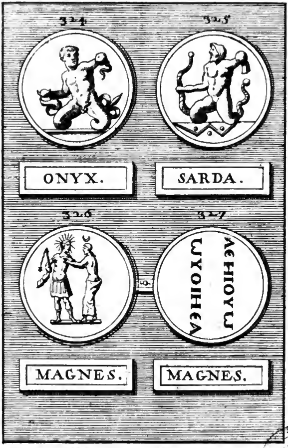
tom. 2.

Digitized by Google

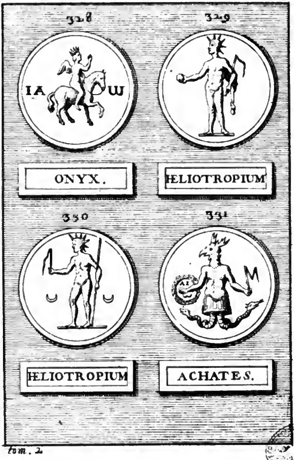

Digitized by Google

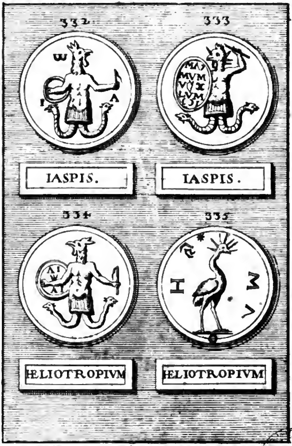

320
321
ΞΕΝΟΚΡΑΤ
GEMM.INC.
GEMM.INC.
322
323
L
T
F
C
SARDA.
SARDA.

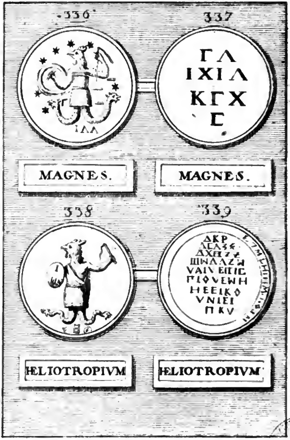
Digitized by Google

328
IA
ω
329
ONYX.
HELIOTROPIUM
330
331
HELIOTROPIUM
ACHATES.
tom. 2.

Digitized by Google

Digitized by Google

336
337
MAGNES.
MAGNES.
338
339
HELIOTROPIVM
HELIOTROPIVM

Digitized by Google

Digitized by Google

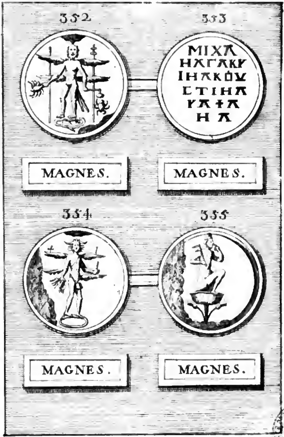

Tom. 2.

Digitized by Google

348
349
IAω
ABPACAZ
DOωNAI
ECTYPVM.
ECTYPVM.
350
351
PVN
ONYX.
ECTYPVM.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

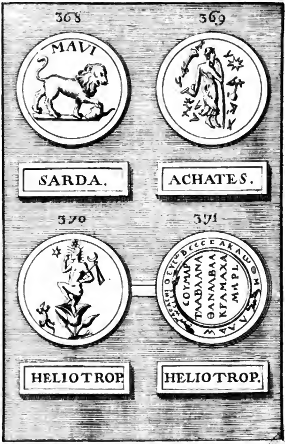

Tom. 2.

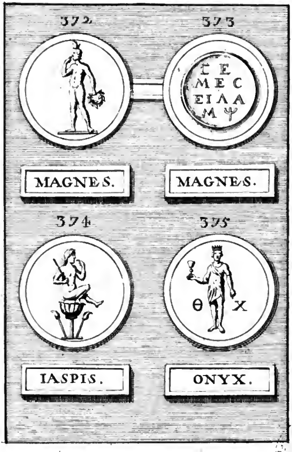
Digitized by Google

Digitized by Google

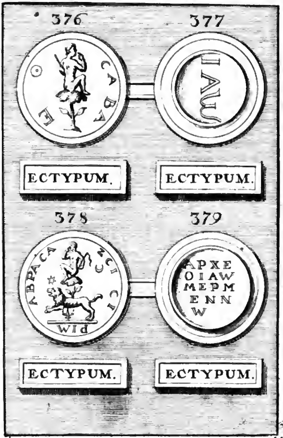
Digitized by Google

Digitized by Google

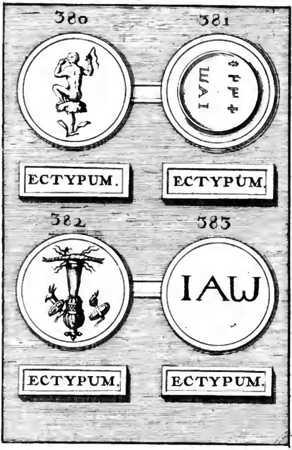
Digitized by Google

Digitized by Google

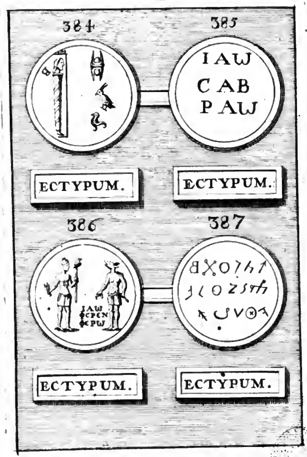

Tom. 2.

Digitized by Google

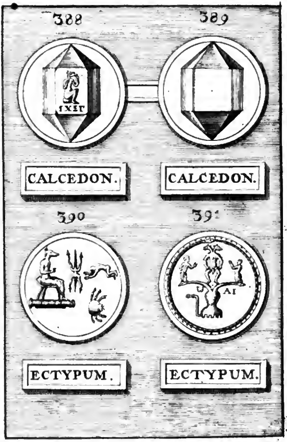

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

404

ECTYPUM.

405

ECTYPUM.

406

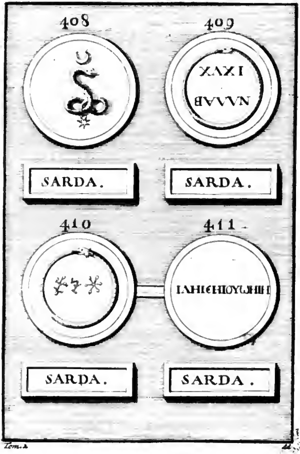
ECTYPUM.

407

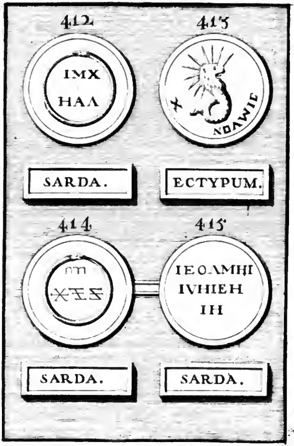

ECTYPUM.

Digitized by Google

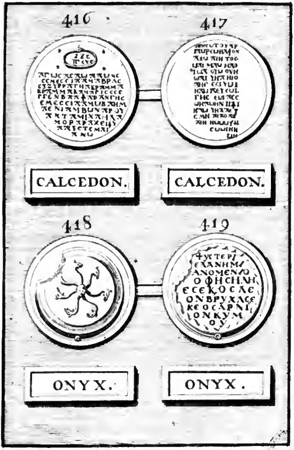

Tom. 2 44

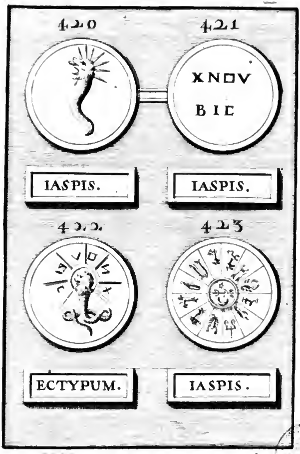
Digitized by Google

Digitized by Google

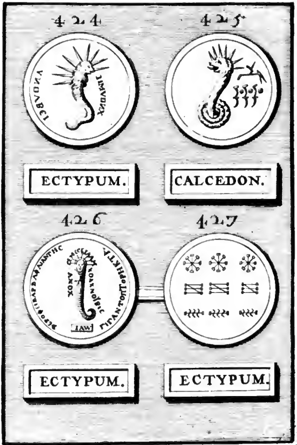

Digitized by Google

Digitized by Google

420
421
XNOV
BIC
IASPIS.
IASPIS.
422
423
ECTYPUM.
IASPIS.

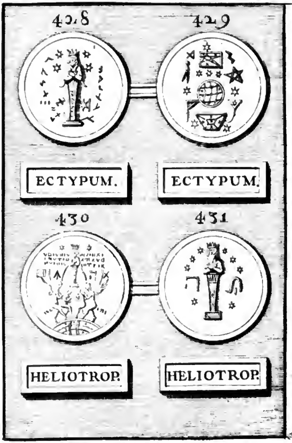
Digitized by Google

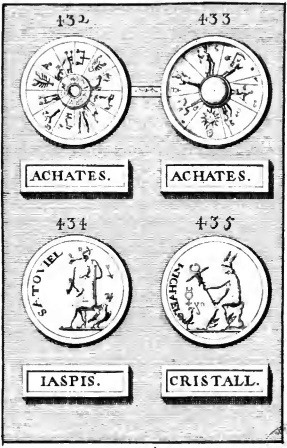
tom. 2

Digitized by Google

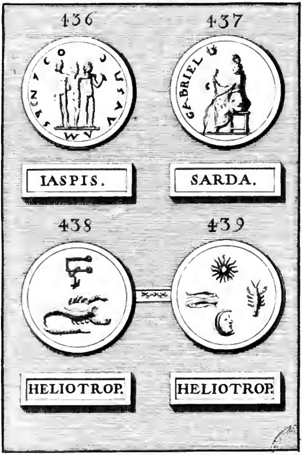
Digitized by Google

Digitized by Google

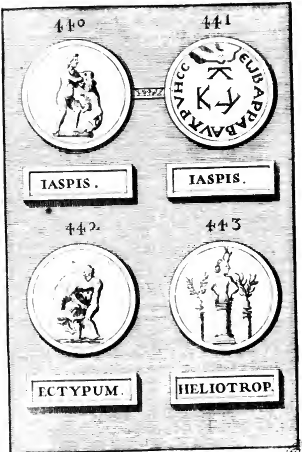

Digitized by Google

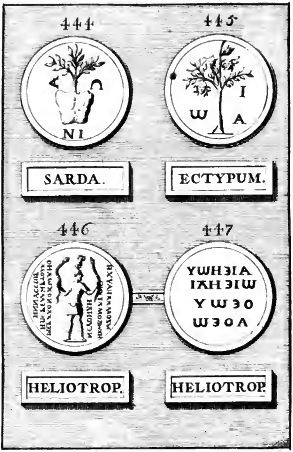
Digitized by Google

Digitized by Google

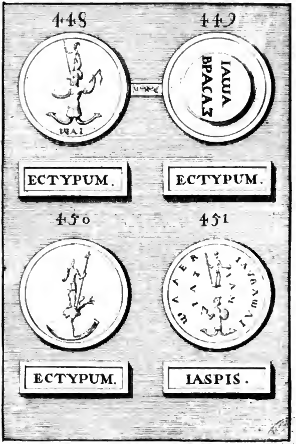

Tom. 2

Digitized by Google

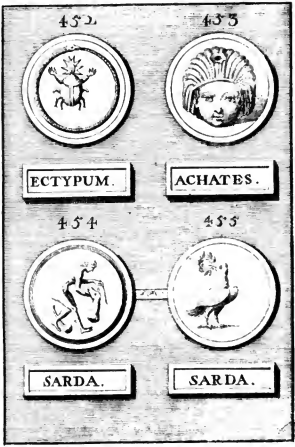

Digitized by Google

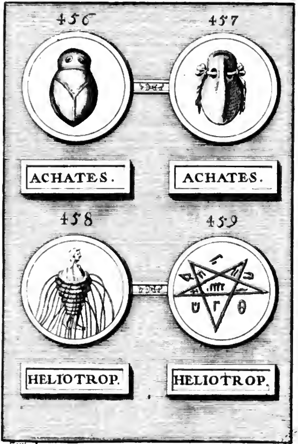
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Tom. 2.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

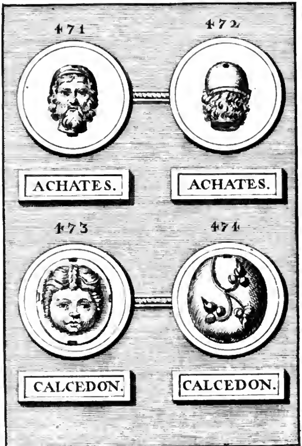

Digitized by Google

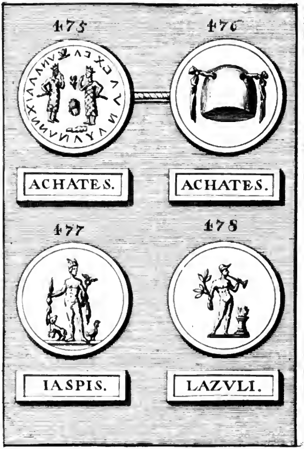
Digitized by Google

Digitized by Google

471
472
ACHATES.
ACHATES.
473
474
CALCEDON.
CALCEDON.

Digitized by Google

Digitized by Google

479

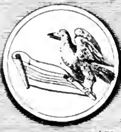
GEMM.INC.

480

GEMM.INC.

481

GEMM.INC.

482

GEMM.INC.

Digitized by Google

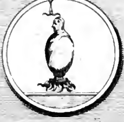
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

491

GEMM.INC.

492

GEMM.INC.

493

GEMM.INC.

494

GEMM.INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

503

GEMM.INC.

504

GEMM.INC.

505

GEMM.INC.

506

GEMM.INC.

Digitized by Google

507

GEMM.INC.

508

GEMM.INC.

509

GEMM.INC.

510

GEMM.INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

515

GEMM.INC.

516

GEMM.INC.

517

GEMM.INC.

518

GEMM.INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

511

GEMM.INC.

512

GEMM.INC.

513

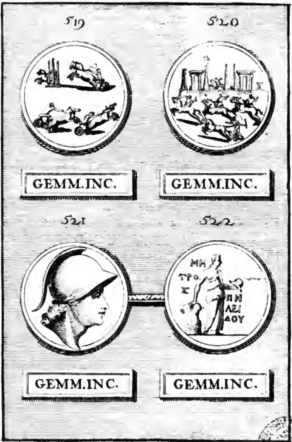
GEMM.INC.

514

GEMM.INC.

Digitized by Google

Tom. 2.

523

GEMM.INC.

524

GEMM.INC.

525

GEMM.INC.

526

GEMM.INC.

Digitized by Google

527

GEMM.INC.

528

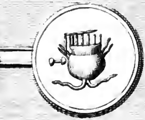
GEMM.INC.

529

GEMM.INC.

530

GEMM.INC.

Digitized by Google

531

GEMM.INC.

532

GEMM.INC.

533

GEMM.INC.

534

GEMM.INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

535

GEMM.INC.

536

GEMM.INC.

537

GEMM.INC.

538

GEMM.INC.

Digitized by Google

Digitized by Google

543

LAZVLI.

544

LAZVLI.

545

LAZVLI.

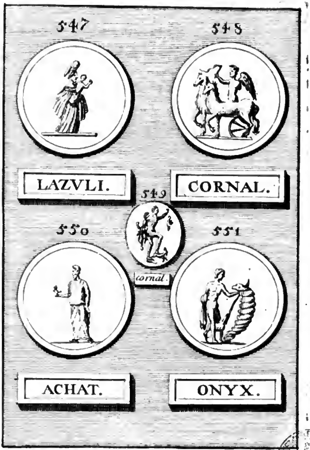
546

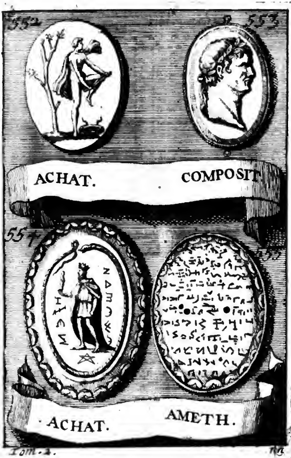
LAZVLI.

Digitized by Google

Digitized by Google

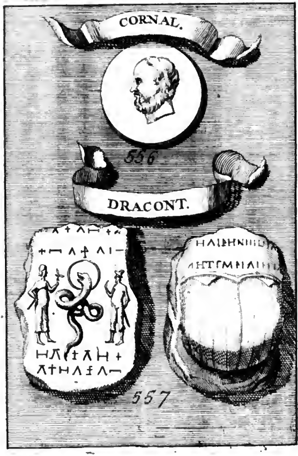

Digitized by Google

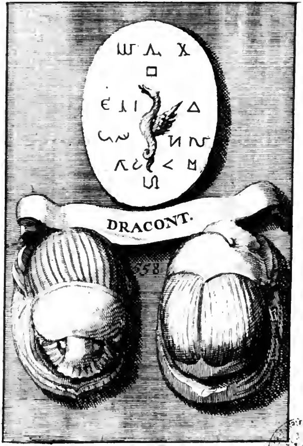

Tom. 2.

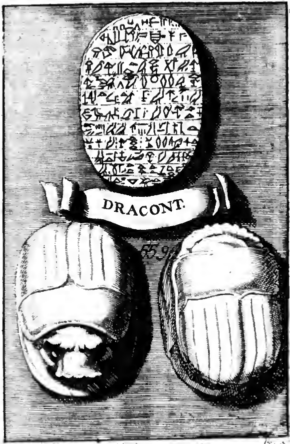
Digitized by Google

Digitized by Google

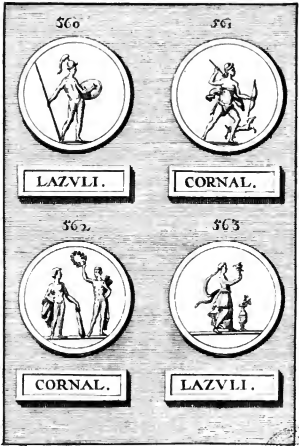

Digitized by Google

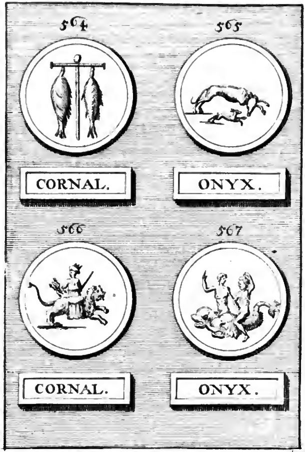
Digitized by Google

Digitized by Google

Tom. 2.

Digitized by Google

Digitized by Google

568

CORNAL.

569

CORNAL.

570.

CORNAL.

571

CORNAL.

Digitized by Google

572

CORNAL.

573

CORNAL.

574

CORNAL.

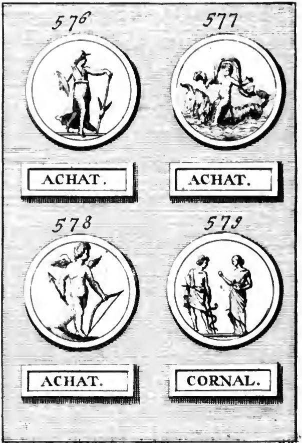
575

CORNAL.

Digitized by Google

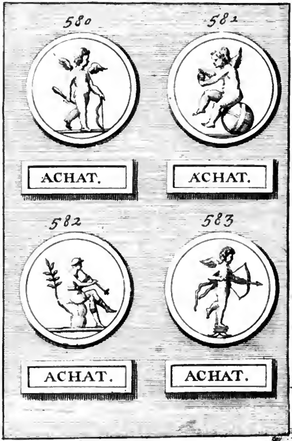
Digitized by Google

Tom. 2.

pp

Digitized by Google

Digitized by Google

584

CORNAL.

585

ACHAT.

586

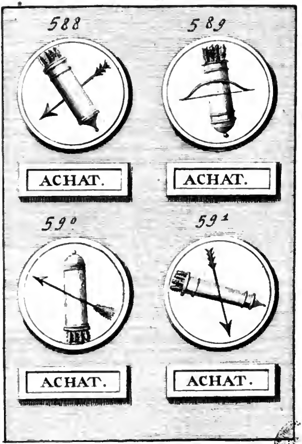
ACHAT.

587

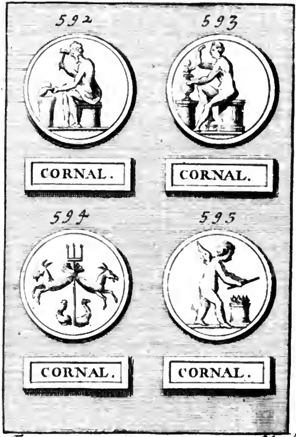

ACHAT.

Digitized by Google

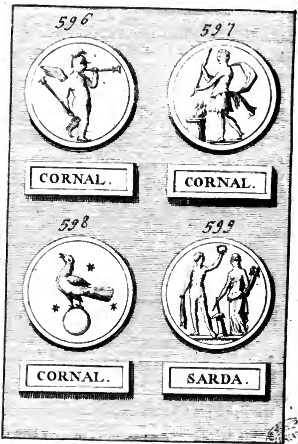

Digitized by Google

Tom. 2. 11

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

608

LAZULI.

609

LAZULI.

610

LAZULI.

611

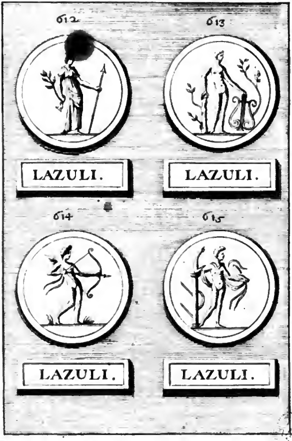

LAZULI.

Tom. 2. Pl.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

616

LAZULI.

617

LAZULI.

618

LAZULI.

619

LAZULI.

Digitized by Google

Digitized by Google

620

ACHAT.

621

ACHAT.

622

LAZULI.

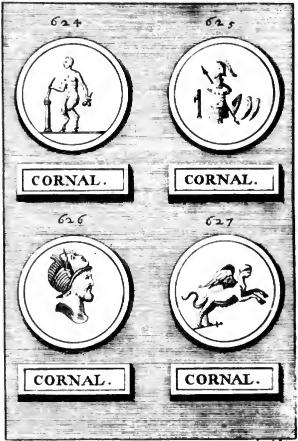
623

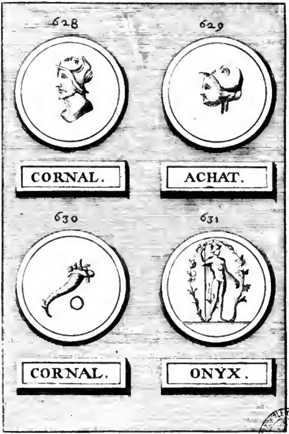
LAZULI.

Digitized by Google

Digitized by Google

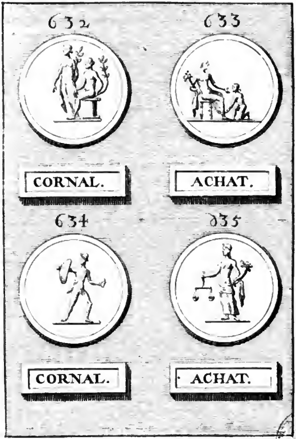

624
625
CORNAL.
CORNAL.
626
627
CORNAL.
CORNAL.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

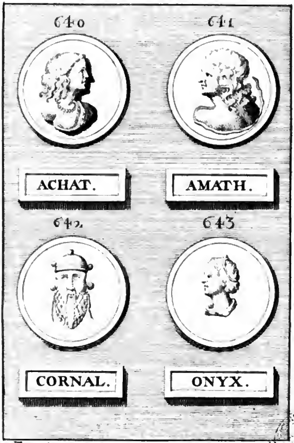

Digitized by Google

Digitized by Google

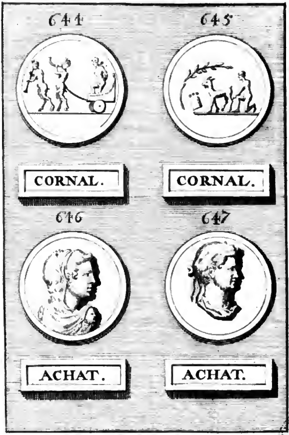

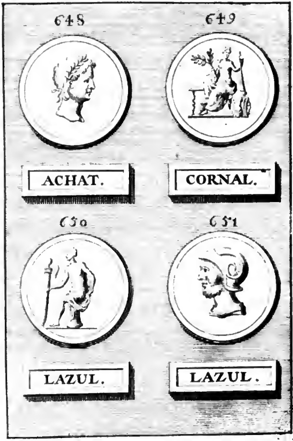
Digitized by Google

Tom. 2.

Digitized by Google

644
645
CORNAL.
CORNAL.
646
647
ACHAT.
ACHAT.

Digitized by Google

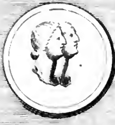
Digitized by Google

652

LAZUL.

653

LAZUL.

654

LAZUL.

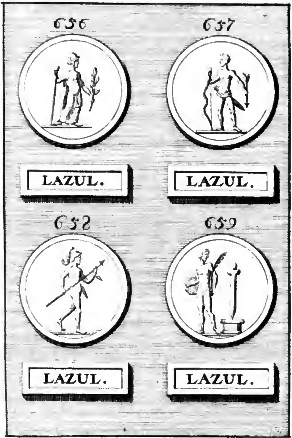
655

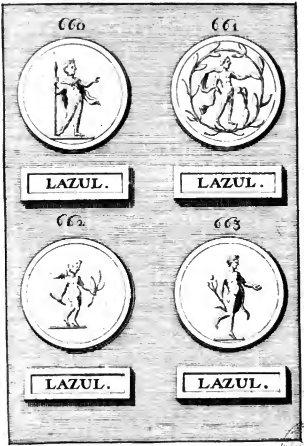
LAZUL.

Digitized by Google

Digitized by Google

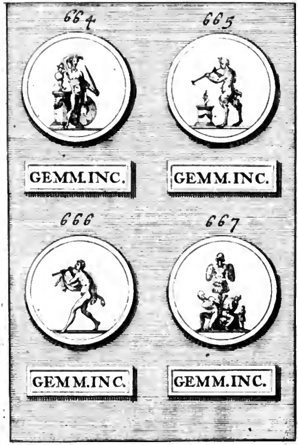

Tom 2. VV

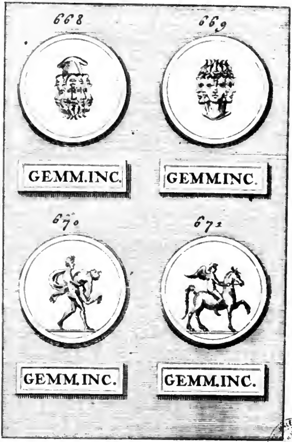

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

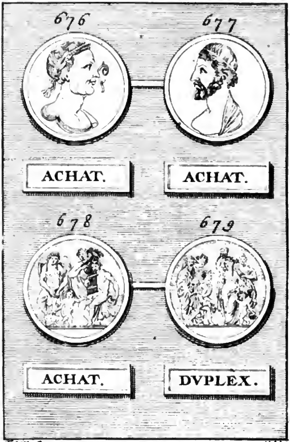

Digitized by Google

Tom. I. XX

Digitized by Google

Tom 2.

Digitized by Google

Tom. 2.

Digitized by Google

Digitized by Google

MARBODAEI

GALLI

POETAE VETUSTI

Carmen de Gemmis ſive lapidibus pretioſis.

Digitized by Google

SALUTEM DICIT
TIBERIO EVAX.

*DEſideranti tibi ſcribi à me myſteria omnium lapidum, * quæ generi humano, ea ſapienti prodeſſe videantur, negandum tibi non fuit. Tu itaque cuſtodi ſumma diligentia myſterium ſummi altiſſimique dei. Hoc enim myſterium cæteris gentibus incognitum, Ægyptiis vero cognitum, neque* ἀλλοφύλοις *neque aliis hoſtibus tradideris, ne unquam ad ſterilitatem hujus ſcientiæ deveniat Ægyptus, & ne eadem per aliquem concremata, incendio conflagretur, aut immiſſis in Ægyptum regibus ſervos efficiat omnes Ægyptiis dominantes. Hic enim aliis traditus non eſt, & ne alii in ſua poteſtate detineant, perpetua cuſtodia habeatur. Juro autem tibi per ſummum deum, quod parem melioremve librum Aegyptus non habet. Cujus jurationis teſtis eſt ſummus deus. Mittam enim tibi bonum ſcilicet nomen, per quod genus noſcetur. Igitur perpetualiter cuſtodiatur in nobis. Præſtat enim multum in omnibus actionibus per ſingulas Hierarchias, quas Græci vocant omnium lapidum. Vale.*

* quod generi humano ea prodeſſo ſapientibus videbatur.

EVAX TIBERIO IMPERATORI SALUTEM.

Magnifica tua dona accepi, per centurionem Lucinium Frontonem nomine, quem dignatus es mittere ad me. Et ego tibi invicem miſi quodcunque charius per terram in Orientis partibus de omnibus lapidibus remediorum nomen exiſtit. Vale.

CAR-

Digitized by Google

MARBODAEI
GALLI
PRAEFATIO.

EVax rex Arabum † legitur ſcripſiſſe Neroni, † fertur.
Qui poſt Auguſtum regnavit in orbe ſecundus,
Quot ſpecies lapidum, quæ nomina, quique colores,
a Quæve ſit his regio, vel quanta potentia cuique. a Quæque.
Hoc opus excerpens, dignum componere duxi,
Aptum geſtanti forma breviore libellum,
Qui mihi præcipue, paucisque pateret amicis.
Nam majeſtatem minuit, qui myſtica vulgat.
Nec ſecreta manent, quorum ſit conſcia turba.
Hunc tribus (ut multum) dandum ſancimus amicis,
Qui numerus ſacer eſt, & nos ſacra pandimus illis,
Qui ſecreta dei ſervando decenter honorant:
Quos gravitas morum, vitæ commendat honeſtas.
Occultas etenim lapidum cognoſcere vires,
(Quarum cauſa latens effectus dat manifeſtos)
Egregium quiddam volumus, rarumque videri.
Scilicet hinc ſolers medicorum cura juvatur,
Auxilio lapidum morbos expellere docta.
Nec minus inde dari cunctarum commoda rerum
Autores perhibent: quibus hæc perſpecta feruntur.
Nec dubium cuiquam debet falſumque videri,
Quin ſua ſit gemmis divinitus inſita virtus.
Ingens eſt herbis virtus data, maxima gemmis.

¶ Adamas 1. Ultima præcipuum genus India fert Adamantis,
De Cryſtallorum natum ſumptumve metallis.
Hunc ita fulgentem Cryſtallina reddit imago,
Ut ferruginei non deſinat eſſe coloris.
Cujus durities ſolidiſſima cedere neſcit,
Ferrum contemnens, nulloque domabilis igne.
Hæc tamen hircino calefacta cruore fatiſcit,
Incudis damno, percuſſorumque labore.
Hujus fragmentis gemmæ ſculpuntur acutis.
Hic ſed avellana major nuce non reperitur.
Alterius generis producit Arabs Adamantem
Non ſic invictum, nam frangitur abſque cruore.
Nec par huic nitor eſt, preciūque minoris habetur,
Pondere ſit quamvis & enormi corpore major.
Tertius eſt Adamas, quem dat maris inſula Cyprus.
Quartum producit ferraria vena Philippis.
Omnibus æqua tamen vis eſt adducere ferrum.
Quòd facit & Magnes, abſente potens Adamante.
Nam præſens Adamas, Magneti quod rapit, aufert.
Ad magicas artes idem lapis aptus habetur.
Indomitumque facit mira virtute gerentem,
Et noctis Lemures, & ſomnia vana repellit,
Atra venena fugat, rixas & jurgia ſedat,
Inſanos curat, duroſque reverberat hoſtes.
Clauſus in argento lapis hic aurove feratur.
Cingat & hinc lævum fulgens armilla lacertum.
¶ Achates. 2. Ut peribent primum lapis eſt inventus Achates
In ripis fluvii, qui nomine dictus eodem:
Hic precio dives Siculas perlabitur oras.
Sit licet ipſe niger, zonis tamen obſitus albis.
Hic lapis ingenitas perhibetur habere figuras:
Cujus nativis facies interlita venis,
Nunc regum formas, nunc dat ſimulachra deorum.
Rex Pyrrhus digito geſſiſſe refertur Achatem,
* plana Cujus * plena novem ſignabat pagina Muſas,
Et ſtans in medio citharam tangebat Apollo:

Natu-

Naturæ non artis opus, mirabile dictu.
Hunc quoque Coralio ſimilem gerit inſula Creta,
Cujus planicies *a* chryſeis eſt illita venis.
Iſte nepæ virus fugat, & quod vipera fundit. *a* croceis
Reddentem facies varias dat & Indus Achatem,
Nunc nemorum frondes, nunc dantem ſigna ferarum:
Hic ſedare ſitim, viſumque fovere putatur.
Eſt & qui myrrhæ ſuccenſus ſpirat odorem.
Sanguineas maculas eſt qui perhibetur habere.
Cerea cui facies, quia creber, vilis habetur.
Portantem munit, vireſque miniſtrat Achates,
Facundumque facit, gratumque, bonique coloris.
Hoc Anchiſiades comitante pericula vicit.
Ventriculo galli, qui teſtibus eſt *b* viduatus Alectorius 3.
Cum tribus (ut minimum) factus ſpado vixerit annis *b* ſpoliatus
Naſcitur ille lapis, cujus non ultima laus eſt,
Et per bis binos capit incrementa ſequentes,
Menſuramque fabæ creſcens excedere neſcit,
Cryſtallo ſimilis, vel aquæ, cum lympida paret.
Hinc Alectorium nomen poſuere priores,
Nomen apud Græcos de galli nomine ſumptum.
Nam quem nos gallum communi more vocamus,
Grammatici Græco hunc ἀλέκτορα nomine dicunt.
Invictum reddit lapis hic quencunque gerentem,
Extinguitque ſitim patientis in ore receptus:
Nam Milo Crotonias pugiles hoc præſide vicit.
Hoc etiam multi ſuperarunt prælia reges.
Hic *c* excuſſorum promptus ſolet eſſe reductor, *c* expulſorum
Acquiritque novos vetereſque *d* inſtaurat honores. *d* reformat
Hic oratorem verbis facit eſſe diſertum,
Conſtantem reddens cunctiſque per omnia gratum.
Hic circa Veneris facit incentiva vigentes,
Commodus *e* uxori, quæ vult fore grata marito. *e* & dominæ.
ꝗ At bona tot præſtet clauſus portetur in ore. ꝗ aliàs Ut.
Et *f* Geraniten vetus experientia laudat. Geranites 4.
Iſte colore niger, ſuperat virtute colorem: *f* Hieraciten

Quem

Quem prius abluto ſi quis geſtaverit ore,
Dicere mox poterit, quid de ſe cogitat alter.
Huic quoque ſemper ineſt imperatoria virtus,
Qua nequeat mulier quicquam prohibere petenti,
Cujus ſic virtus perhibetur poſſe probari:
Muſcis expoſitum corpus nudato gerentis,
Lactis commixto melliſque liquore perunctum,
Intactum cupido miraberis agmine linqui:
Si lapidem cultris, facto grege ſpicula figent,
Imbutamque cutem ſugent per vulnera mille.
¶ Jaſpis. Jaſpidis eſſe decem ſpecies, ſeptemque feruntur.
5. Hic & multorum cognoſcitur eſſe colorum,
Et multis naſci perhibetur partibus orbis.
Optimus in viridi, tranſlucentique colore,
Et qui plus ſoleat virtutis habere probatur.
* febrem fugat, arcet hydropem. Caſte geſtatus * fugat & febres, & hydropem:
Appoſituſque juvat mulierem parturientem,
Et tutamentum portanti creditur eſſe.
Nam conſecratus gratum facit, atque potentem,
Et (ſicut perhibent) phantaſmata noxia pellit.
* putatur. Cujus in argento vis fortior eſſe * probatur.
Sapphiri ſpecies digitis aptiſſima regum,
¶ Sapphirus ſive Syrtites 6. Egregium fulgens, puroque ſimillima cælo.
a vilior eſt, a Inferior nullo eſt virtutibus atque decore.
Hic quoque Syrtites lapis à pleriſque vocatur,
Quòd circa Syrtes Libycis permixtus harenis,
Fluctibus expulſus, fervente freto reperitur.
Ille ſed optimus eſt, quem tellus Medica gignit,
Qui tamen aſſeritur nunquam tranſmittere viſum:
Quem natura potens tanto ditavit honore,
Ut ſacer & merito gemmarum gemma vocetur.
b vegetat Nam corpus b vegetum conſervat, & integra membra;
Et qui portat eum, nequit ulla fraude noceri,
Invidiam ſuperat, nullo terrore movetur.
c Obſtructaſque Hic lapis (ut perhibent) educit carcere vinctos,
c Obtruſaſque fores, & vincula tacta reſolvit,

Placa-

Digitized by Google

Placatumque deum reddit, precibuſque faventem,
Fertur & ad pacem bonus eſſe reconciliandam,
Et plus quam reliquas amat hanc *a* Hydromantia gemman, *a nigromantia*
Ut divina queant per eam reſponſa *b* mereri. *† necromantia.*
Corporeis etiam morbis lapis iſte medetur:
Scilicet ardorem refrigerat interiorem, *b moveri*
Sudorem ſtringit nimio torrente fluentem,
Contritus *c* lacti ſuper illitus ulcera ſanat.
Tollit & ex oculis ſordes, & fronte dolores, *c lateri.*
Et vitiis linguæ ſimili ratione medetur.
Sed qui geſtat eum, caſtiſſimus eſſe jubetur.
Chalcedon lapis eſt hebeti pallore refulgens.
Inter Hyacinthum medioximus atque Beryllum. ¶ Chalcedonius 7.
Qui ſi pertuſus digito, colloue feratur,
Is qui portat eum, perhibetur vincere cauſas.
Hæc ſpecies lapidis tantum tricolor reperitur.
Omne virens ſuperat forma viridante Smaragdus, Smaragdus. 8.
Cujus bis quinæ ſpecies binæque feruntur:
Sunt etenim Scythici, *d* Bractani, *e* Niliacique, *d bactriani*
Sunt & qui venis naſci perhibentur in æris, *e maliciani*
Quos maculis vitioſa notat natura metalli:
Sunt *f* Carchedonii: reliquos piget enumerare. *f Chalcedonii.*
Præcipuus Scythicis honor eſt, & *g* gloria major: *g gratia*
Gryphibus eripiunt ſervantibus hos Arimaſpi.
Quos viſus penetrat, famæ potioris habentur,
Quorum luce virens vicinus *h* tinguitur aër, *h tangitur*
Quos neque ſol mutat, nec clara lucerna, nec umbra;
Strata ſuperficies quibus eſt, vel concava forma
More jacentis aquæ vultum ſpectantis obumbrat.
His uſum ſpeculis teſtatur fama Neronem,
Cum gladiatorum pugnas ſpectare liberet.
Optimus his ſitus eſt, quorum ſunt corpora plana:
Commodus iſte lapis ſcrutantibus abdita fertur,
Cum præſcire volunt, *i* & divinare *k* per undam. *k aut.*
Auget opes *l* lapis hic ſeſe reverenter habentes, *l futura*
Omnibus in cauſis dans perſuaſoria verbs:

Tanquam facundi vis ſit ſermonis in illo.
Collo ſuſpenſus, durum fugat Hemitritæum,
a ſimili Et ſanare poteſt *a* ipſa ratione caducos,
b mul- Emendat feſſos viridi *b* medicamine uſus.
cedine Et tempeſtates avertere poſſe putatur.
Fertur laſcivos etiam compeſcere motus,
c accen- Proficit in viridem magis *c* exactumque decorem,
ditque Ablutus vino, viridique perunctus olivo.
colorem. Chryſo- Aethiopum tellus lapidem Chryſopaſſion edit,
paſius. 9. Quem tenebræ perdunt, occultant tempora lucis.
Noctibus igne micans, vaneſcit luce diurna.
d ſolitò Abſque nitore jacet auri pallore ſepultus.
nox mo- Hic quoque naturæ mutatus cernitur ordo.
re reve- lat. Nam quem lux cælat, *d* ſubitò nox cæca revelat.
Sardius. Sardius à ſardis eſt à quibus ante repertus
10. Sortitus nomen, rubri ſolet eſſe coloris,
Hic inter gemmas viliſſimus eſſe putatur,
Præter fulgorem cum nil ferat utilitatis,
Excepto, quod Onyx nequit hoc præſente nocere.
Huic quoque dat quinas ſpecies ſtudioſa vetuſtas:
Sardo- Sardonychem faciunt duo nomina Sardus, Onyxque,
nyx. 11. Tres capit ex binis unus lapis iſte colores,
e & hinc. Albus *e* in his nigro rubeus ſupereminet albo:
Iſtum diſtribuunt ſpecies in quinque magiſtri,
Sed qui tres puros impermixtoſque colores
Sic in ſe retinent ut diſtent limite certo:
His honor amplior eſt, & eorum forma probatur,
f coloris Denſior & raro plus fertur habere *f* decoris.
Hic ſolus lapidum neſcit convellere ceram,
Hic humilem caſtumque decet, vultumque pudentem;
Cujus virtutes alias reperire nequivi,
Partibus hunc noſtris Arabes; ſed & India mittit.
Onyx A *g* collo ſuſpenſus Onyx, digitoue ligatus,
12. *g* Et *h* In *h* Inſomnes lemures, & triſtia cuncta *i* figurat.
ſomno Multiplicat lites, & commovet undique rixas,
i repellit Dicitur & pueris nimias augere ſalivas,

Hanc

Hanc quoque dant nobis Arabes, dat & India gemmam.
Hæc etiam quinas ſpecies perhibetur habere,
Nomen ab ungue trahens Græci ſermonis in uſu:
Nam quos nos ungues noſtro ſermone vocamus,
Hos ὄνυχας patrio ſolet ille tenore vocare,
Sardius at præſens ſi ſit tibi, non nocet Onyx.
Auro Chryſolithus micat & ſcintillat ut ignis: Chryſolithus 13.
Iſte mari ſimilis *a* quiddam viroris adumbrans, *a* quoddam
Eſſe φυλακτήριον fixus perhibetur in auro,
b Nocturnos prohibet fortis tutela timores *b* Contra nocturnos fortis
Pertuſus ſetis ſi trajiciatur aſelli,
Dæmonas exterret, & eos agitare putatur.
Trajectum lævo decet hunc *c* geſtare lacerto.
Aethiopes legimus nobis hanc mittere gemmam. *c* portare
Conſpicuos reddit ſexangula forma Beryllos, Beryllus 14.
Quod niſi fiat hebes his pallor ineſſe videtur,
d Eximiæ violæ ſimiles, lymphæue marinæ *d* Eximios oleo ſimiles
Eſſe volunt, & eos probat horum gnara vetuſtas.
Hic lapis ad noſtras partes deſcendit ab Indis.
Hic & conjugii geſtare refertur amorem,
Et ſe portantem perhibetur magnificare.
Dicitur & ſeſe *e* ſtringentis adurere dextram. *e* geſtantis
Infirmis oculis in qua jacet unda medetur,
Pota ſimul ructus ſimul & ſuſpiria tollit.
Et cunctos hepatis fertur curare dolores.
Iſtius eſſe novem ſpecies *f* voluere magiſtri. *f* dixere
Nominis ejuſdem Topazion inſula gignit: Topazius 15.
g Qui quo rarior eſt, tanto magis eſt precioſus. *g* Qui quanto rarus
Hic ſpecies tantum binas perhibetur habere.
Alterius puro color eſt vicinior auro,
Clarior alterius, tenuiſque magis reperitur,
Fertur hœmorrhoicis idem lapis auxiliari.
Quodque magis mirum, lunam ſentire putatur.
Feruentes etiam compeſcere dicitur undas.
Hunc Arabum gignit tellus ditiſſima gemmis.
Et Chryſopraſon lapidem domus Indica mittit. ¶ Chryſopraſus.

a mixtumque colorem, Hic porri ſuccum referens *a* mixtuſque colore,
b Aureolis guttis quaſi purpura tincta refulget.
Quas habeat vires nondum cognoſcere quivi.
b relucet. Sed tamen eſſe reor: nec enim fas omnia noſſe.

Hyacinthus. 17. Hyacinthi ſpecies docti tres eſſe loquuntur:
Nam ſunt Granati, ſunt Citrini, Venetique
Confortativæ cuncti virtutis habentur,
Triſtitiamque fugant, & vanas ſuſpiciones.
Granatos præfert gemmarum quiſque peritus,
c rufus His *c* ruffus color eſt, & rarius inveniuntur.
Cæruleus Veneto qui protinus aëra ſentit,
Nubilus obſcuro rutilans clarusque ſereno,
d depreſſior. Optimus huic tenor eſt quem non *d* aut denſior æquo
Obſcurat ſuccus, aut rarus perſpicuum dat,
Sed flos purpureus mixtum componit utroque.
Hic & in os miſſus, plus frigidus eſſe probatur.
Duritie ſolida cædi, ſculpique recuſat,
Fragmentis tantum ſuperabilis eſt Adamantis.
Pallida Citrinos facies probat inferiores.
Sed quodcunque genus collo ſuſpendere poſſis,
Vel digito portes, terras ſecurus adibis.
Nec tibi peſtiferæ regionis cauſa nocebit,
Sed magis hoſpitibus cenſebere dignus honore,
Juſtaque ſi qua petes, nullam patiere repulſam.
Aethiopes nobis tranſmittunt hanc quoque gemmam,
Cum multis aliis, vitæ communis in uſus.

Amethyſtus. 17. Purpureus color ac violaceus eſt Amethyſto,
Qui quaſi gutta meri, ſolet aut roſa munda videri.
Quidam marcidior, velut evaneſcit in album
Ut corruptus aqua vini rubor eſſe putetur.
India mittit eum, gemmarum maxima nutrix.
Hic facilis ſculpi, contrarius ebrietati,
Carus haberetur, merito ſi rarior eſſet.
At nunc negligitur, quando communis habetur.

Chelidonius 19. Huic quoque dat ſpecies veterum ſententia quinque.
e eſt vel atque *e* Et Chelidonius lapis eſt, quem gignit hirundo,

Ventre

Ventre gerens pretium quo digna ſit ipſa necari,
Nec de fulgentum numero lapis iſte putetur.
Paruus & informis, ſed nulli viribus impar,
Præclaros quoſdam lapides præit utilitate.
Hujus ſunt geminæ ſpecies, geminique colores.
Nam niger & rufus, cæſo de ventre trahuntur,
Cedit geſtato lunatica paſſio rufo,
Curat & inſanos, & languores diuturnos,
Facundos facit, & gratos, multiſque placentes:
Ex lino facto decet hunc involvere panno,
Et ſic *a* in chela clauſum portare ſiniſtra. *a* ſub
At niger in panno pacto geſtatus eodem,
Ad finem dignum ſuſcepta negotia ducit.
Obſiſtitque minis, & regum mitigat iras,
Et dilutus aqua languentia lumina ſanat.
In croceo panno lini ſub tegmine texto
Ipſe lapis poſitus, febres extinguere fertur,
Et ſimul humores *b* expellere quoſque nocivos. *b* compeſcere
Naſcitur in Lycia lapis, & prope gemma Gagates, Gagates. 20.
Sed genus eximium *c* fœcunda Britannia *d* mittit. *c* longinqua
Lucidus & niger eſt levis, & læviſſimus idem, *d* gignit.
Vicinas paleas trahit attritu calefactus:
Ardet aqua lotus, reſtinguitur unctus olivo,
Prodeſt geſtatus tumidis intercute lympha.
Et dilutus aqua, dentes firmat labefactos,
e Cujus fumigium mulieri menſtrua reddit: *e* per ſuffumigium.
Accenſus *f* prodit fumi nidore *g* caducos: *f* prodeſt *g* caducis
Effugat immites ſimili ratione chelydros.
Idem dæmonibus contrarius eſſe putatur.
Everſos ventres juvat, & præcordia tenſa.
Vincit præſtigias, & carmina dira reſolvit,
Et ſolet (ut perhibent) deprendere virginitatem.
Prægnans potet aquam, triduo qua merſus habetur,
Quo vexabatur partum cito libera fundit.
Magnetes lapis eſt inventus apud Troglodytas, Magnetes. 21.
Quem lapidum genitrix nihilominus India mittit.

 Hic

Hic ferruginei cognoſcitur eſſe coloris;
Cui natura dedit vicinum tollere ferrum.
a Deceedon vel ededon *a* Dorendus Magus hoc imprimis dicitur uſus,
Conſcius in magica nihil eſſe potentius arte.
Poſt illum fertur famoſa venefica Circe
Hoc in præſtigiis magicis ſpecialiter uſa.
Hinc & apud Medos cum res veniſſet in uſu,
Detexit lapidis magis experientia vires.
b num Nam qui ſcire cupit ſua *b* ſi ſit adultera coniunx,
Suppoſitum capiti lapidem ſtertentis adaptet:
Mox quæ caſta manet, petit amplexura maritum,
Non tamen evigilans: cadit omnis adultera lecto,
Tanquam pulſa manu, ſubito fœtore coacta,
Quem lapis emittit, cælati criminis index.
Si fur clauſtra domus ſpoliis, gaziſque refertæ
Ingrediens, prunas ardentes per loca ponat,
Et ſupraſpergat Magnetis fragmina prunis,
Ut per tetragonum fumi calor alta vaporet:
Mentibus everſis velut impendente ruina
Diffugient omnes, in ea quicunque manebunt,
Et fur ſecurus rapiet, quæcunque libebit.
Conciliare poteſt uxoribus ipſa maritos,
Et vice converſa nuptas revocare maritis.
Gratia præſtatur, ſimul & Suadela per ipſum,
Sermoniſque decor, diſceptandique facultas.
Cum mulſo datus, hydropem purgando reſoluit,
Et combuſturas ſuperaſperſus medicatur.

Coralius 22. Coralius lapis eſt, dum vivit in æquore, vimen.
Retibus avulſus, vel cæſus acumine ferri,
c Aëre contactus *c* Aëre contacto fit durior, ac lapideſcit:
Quique color viridis fuerat modo, puniceus fit.
Hic velut arbuſti ramuſculus eſſe videtur
Circa ſemipedem, vix longior inveniendus:
Ex quo finguntur geſtamina commoda multis,
Quippe ſalutaris geſtantibus eſſe probatur,
d (ut dixit) Illius eſt *d* (ut ait Zoroaſtres) mira poteſtas,

Et

Et ſicut ſcribit *a* Metrodorus maximus autor,
Fulmina, Typhônas, tempeſtateſque repellit
Arate, vel tecto, vel agro, quòcunque geratur,
Aut in vinetis aſperſus & inter oliva,
Aut à ruricolis cum ſemine jactus in *b* agris,
Grandinis avertit calamis contraria tela,
Multiplicans fructus ut fertilitate redundent,
Umbras dæmonicas, ac Theſſala monſtra repellit,
Introitus præſtat faciles, fineſque ſecundos.

a Metrodorus optimus

b agros

Aſt Aſiæ regio, quæ nomen habens Alabanda
Fert Alabandinam, cujus lux æmula Sardi,
Judicis ambiguum de nomine fallit acumen.

¶ Alabanda Alabandina ſive Alabandicus. 23.

Sed neque Corneolus lapides retinere libebit,
Qui licet obſcurum videantur habere *c* ruborem,
Non ſpernenda tamen his creditur inſita virtus.
Nam lapis hic digito colloue gerentis adhærens,
In diſceptando ſurgentes mitigat iras.
Quique lavaturæ carnis bonus eſſe videtur,
Sanguinis ex membro ſiſtit quocunque fluorem;
Præcipuè talem patitur ſi fœmina fluxum.

Corneolus 24.

c colorem

Ardentes gemmas ſuperat Carbunculus omnes:
Nam velut ignitus radios jacit undique carbo,
Nominis unde ſui cauſam traxiſſe videtur:
Sed græca lingua lapis idem dicitur ἄνθραξ.
Hujus nec tenebræ poſſunt extinguere lucem.
Quin flammas vibrans oculis micet aſpicientum,
Naſcitur in Libya Troglodytarum regione.
Et ſpecies ejus ter *d* trinæ, treſque feruntur.

Carbunculus ſive Anthracites 25.

Vertitur in lapidem, quod ſtillat ab inguine Lyncis:
Lyncurium vocitant, lapis eſt tamen hic precioſus:
Nam credunt ipſas hoc præſentiſcere lynces,
Quæ mox egeſtum properant operire liquorem:
Dum ſuperaccumulant congeſtæ pondus harenæ,
Scilicet invidia, ne noſtros cedat in uſus.
Electro ſimilem Theophraſtus habere colorem
Hunc ait, & ſimili paleas adducere pacto:

Lyncurium 26.

Affir-

Affirmans ipſum ſtomachi placare dolorem
a vigorem — Ictericis etiam priſcum reparare *a* colorem,
Et perturbati compeſcere reumata ventris.

Aëtites, 27. — Inter præcipuos lapides numeratur Aetites;
Quem petit extremis orbis Jovis ales ab oris,
Cuſtodem nidi, defenſoremque futurum.
Quo valeat pullis dubios avertere caſus.
Continet hic alium prægnantis more lapillum.
Creditur ergo potens prægnantibus auxiliari,
Ne vel abortivum faciant, partuve laborent,
Appenſus lævo ſolito de more lacerto.
Confert prætereà geſtanti ſobrietatem,
Auget divitias, & amari cogit habentem,
Victoremque facit, populique favoribus ornat,
Incolumes pueros dat vivere, ſive puellas.
Atque caducorum fertur *b* cohibere ruinas.
b perhibere vel ſedare. — Si quis ſuſpectus tibi ſit de fraude veneni,
Tuque probare velis ſua num ſit iniqua voluntas,
Participem menſæ, quem formidas adhibeto,
Pulmento poſito, cui ſit ſubmiſſus Aetites.
Si fraus corde ſubeſt, tentans glutire nequibit:
Si tuleris lapidem, cupide guſtata vorabit.
Puniceum lapis hic memoratur habere colorem,
Oceanique latens in littoribus reperitur,
Aut aquilæ nidis, aut Perſarum regione,
Quem gemini, Pollux Caſtorque tuliſſe feruntur.

Selenites. 28. — Necque Selenitem fas eſt omnino *c* ſilere
Qui velut herba virens, & Jaſpidis æmula gemma,
c Nec — Lunares motus, & menſtrua tempora ſervat:
d tacere — Creſcit enim luna creſcente, minorque minuta
e Quæ — Efficitur, tanquam cœleſtibus anxia damnis.
Idcircò ſanctus lapis à pleriſque vocatur.
Dicitur eſſe potens ad amorem conciliandum,
Languentes etiam, Phthiſicoſque juvare putatur.
Toto geſtatus creſcentis tempore lunæ
Nec minus & toto per decrementa fluentis,

Effectu

Digitized by Google

Effectus miros, & commoda plurima præſtat.
Hanc autem gemmam memorant in perſide naſci.
At diverſicolor, quem dicunt Gagatromeum,
Pelli capreoli ſimilis lapis eſſe refertur: Gagatromeus 29.
Quem qui geſtarit dux pugnaturus in hoſtem,
Hoſtem depulſum terraque marique fugabit.
Iſtius Alcides ope multa pericula vicit,
Succubuit, quoties lapidem non ſuſtulit iſtum.
Ventorum rabie cum turbidus æſtuat aër,
Cum tonat horrendum, cum fulgurat igneus æther, Ceraunius 30.
Nubibus eliſus cœlo cadit ille lapillus.
Cujus apud Græcos extat de fulmine nomen:
Illis quippe locis, quos conſtat fulmine tactos,
Iſte lapis tantum reperiri poſſe putatur,
Unde κεραύνιος eſt Græco ſermone vocatus:
Nam quod nos fulmen, Græci dixere κεραυνόν.
Qui caſte gerit hunc à fulmine non ferietur,
Nec domus aut villæ, quibus affuerit lapis ille:
Sed neque navigio per flumina vel mare vectus,
Turbine mergetur, nec fulmine percutietur:
Ad cauſas etiam, vincendaque prælia prodeſt,
Et dulces ſomnos, & dulcia ſomnia præſtat.
Huic binæ dantur ſpecies, totidemque colores,
Cryſtallo ſimilem Carinaria mittere fertur,
Cæruleo tamen infectum rutiloque colore:
Mittit & Hiſpanus, regione manens Luſitania
Flammas ſpernentem ſimilemque colore Pyropo.
Ex re nomen habens eſt Heliotropia gemma, Heliotropia 31
Quæ ſolis radiis in aqua ſubjecta batillo,
Sanguineum reddit mutato lumine ſolem,
Eclipſimque novam terris effundere cogit.
Denique poſt modicum vas ebullire videbis,
Aſpergique foras ſubitæ ſcaturiginis imbrem:
Ut fit, cum nimbos diſtillat turbidus aër.
Se quoque geſtanti dat plurima vaticinari:
Imbres de cœlo vocat aſtringitque ſerenum,

a prædi- Atque futurarum quædam *a* prænoſcere rerum,
cere. Hoſque bonæ famæ, quibus eſt data, laudibus ornat,
Servat & incolumes producens tempora vitæ:
Sanguinis aſtringit fluxum, pellitque venena,
Nec falli poterit, lapidem qui geſſerit iſtum.
Tot bona divino data ſunt huic munere gemmæ.
Cui tamen amplior iis conceſſa potentia fertur:
b junga- Nam ſi *b* cingatur ejuſdem nominis herba,
tur. Carmine legitimo, verboque ſacrata potenti,
Subtrahit humanis oculis quæcunque gerentem.
Hanc nunc Aethiopes, nunc Cyprus & Africa mittit.
Sanguinis aſperſam guttis, ſimilemque Smaragdo.
Hephæ- Naſcitur in bimari precioſior ære Corintho,
ſtites ſive Epiſthi- Dictus Hephæſtites, rutilans lapis & rubicundus:
tes 32. Qui ſi ferventi fuerit conjectus aheno,
Ignibus exultans prius, ilico ſiſtitur unda,
Frigida poſt modicum lapidis virtute futura.
Fructibus à terræ volucres arcere locuſtas,
Et nebulas ſteriles, & grandinis improba fertur
Verbera, nec turbo (quos protegit iſte) nocebit.
Ad ſolem poſitus, radios emittit & ignem,
Mirantes oculos perſtringens luce choruſca.
Accenſas idem compeſcit ſeditiones,
Et tutum ſervat dubia ſub ſorte gerentem:
Pectore ſed memori fixum teneamus oportet,
Qua cor parte jacet, lapides hos eſſe gerendos.
Hæmati- Sumpſit Hæmatites Græcum de ſanguine nomen,
tes 33. Naturæ lapis humanæ ſervire creatus,
Stiptica cui virtus per multa probatur ineſſe:
Nam palpebrarum ſuperillitus aſperitatem,
Et viſus hebetes pulſa caligine ſanat.
c Ejus *c* Hujus fragmento ſi glarea mixta ſit ovi.
ramentis. Succo dilutus, quem punica mala remittunt,
In medicinali veluti collyria cote,
Vel reſolutus aqua juvat hos, qui ſanguinis ore
d curat. Spumas emittunt, & quæ linit ulcera *d* ſanat.

Pota-

Digitized by Google

Potatus ſtringit patitur quem fœmina fluxum.
Carnes creſcentes in vulnere pulveris hujus
Vis premit, & ventrem redimet ſine more fluentem.
Vino dilutus veteri, bibituſque frequenter,
Serpentis morſum, vel quod ſit ab aſpide vulnus
Egregiè *a* ſanat, reſolutus aquis & inunctus: *a curat.*
Mixtus melle poteſt oculos ſanare dolentes.
Veſicæ lapidem bibitus diſſolvere fertur.
Hic ferrugineo ruffove colore notatur.
Africa mittit eum, ſed & Aethiopes Arabeſque.
Archadiæ lapidem tellus producit *b* Abeſton **Abeſtos 34.**
Ferreus huic color eſt, naturæ mira poteſtas. *b Ebeſton.*
Nam ſemel accenſus conceptos detinet ignes,
Extinguique nequit, collucens perpete flamma.
Hinc & apud Græcos *c* Asbeſton dicitur inde, *c Ebeſton.*
Quòd ſemel accenſum, jam non extinguere poſſes.
Gignitur in Macedum regione lapis Pæanites, **Pæanites ſive Pæantis 35.**
Fœminei ſexus referens imitando labores,
Sed quibus ex cauſis dubium: nam tempore certo
Concipit, & parit, & parientibus auxiliatur,
Ultima quas *d* urget dubii diſcriminis hora. *d vexat.*
Difficilis gemmas ſuper omnes Sagda repertu, **Sagda 36**
Nunquam ſciretur, niſi ſe daret inveniendam:
In medio ſiquidem *e* natus lapis iſte profundo, *e incautas.*
Naves vi quadam petit è regione meantes,
Et prælabentis tabulis hærendo carinæ,
Ad portum *f* trahitur maris, ignaris data nautis. *f vehitur*
Eſt autem morſu tabulæ ſic fixa tenaci,
Quod nequit abraſa ligni ſine parte revelli.
Huic praſius color eſt, regio Chaldaica tellus.
Aſt in Medorum regione lapis reperitur, **Medea ſive Medus. 37.**
Quem *g* Medum vocitant, mortis dator atque ſalutis. *g Medeam.*
Nanque ſuper cotem mulieris lacte ſolutus,
Quæ ſemel atque marem peperit perſanat inunctus
Viſu fraudatos multo jam tempore cæcos:
Cos medicinalis, viridis ſolet eſſe coloris.

Digitized by Google

Lacte ſolutus ovis, ſemel atque marem parientis,
Expellit veterem ſimili ratione podagram,
Et feſſas reficit ſub anhelo pectore fibras:
Hoc & nephritici ſaneſcunt unguine renes,
Debet in argento mixtus vitrove reponi,
Jejunoque dari, ſic utile ſit medicamen.
At reſolutus aquis cotis ſibi fragmine mixto,
Et porrectus ei tibi quem decreveris hoſtem,
Ut lavet inde ſuam, quaſi pro medicamine frontem,
Obducet miſeros extincto lumine vultus:
Si potum dederis vomito pulmone peribit,
a ingrati Hic totus niger eſt, ſed non a eſt nigra poteſtas:
Candida, dum prodeſt, dum lædit, nigra vocetur.
Chalazia Eſt quæ candorem fert grandinis atque figuram,
38. Ictibus omnimodis invicta Chalazia gemma.
Ejus naturæ vis tanta probatur, ut omni
Tempore frigida ſit, nulloque caleſcat ab igne.
Hexecontalithos 39. Hexecontalithos lapis ex re nomen adeptus,
Quod ſexaginta modico gerit orbe colores:
Corporis exigui numero diſpendia ſupplet.
Dum tot gemmarum fert gemmula ſola decorem.
In Lybia lapis hic reperitur apud Troglodytas.
Chelonites 40. Indica teſtudo lapidem mittit Chelonitem,
Gratum, purpureo varioque colore nitentem:
Quem ſi ſub lingua, loto quis geſſerit ore,
Poſſe magi credunt hunc divinare futura,
Orto mane die ſextam duntaxat ad horam,
Tempore quod lunæ ſuccreſcere cernitur orbis.
Sed luna prima, lapidis prædicta poteſtas
Totius fertur ſpatio durare diei.
b primæ Quintæ poſt decimam concordant tempora b lunæ:
At decrementi lunaris tempore toto
Ante diem tantum lapidi manet illa poteſtas.
Eſt etiam nulli lapis hic obnoxius igni.
Praſius Conſpicuis Praſius gemmis ſolet annumerari,
41. Sed non eſt carus: contentus quippe decore,

Utile

Utile nil affert: niſi quod viret, & decet aurum.
Altera ſanguineis ſpecies eſt illita *a* venis, *a guttis.*
Tertia candidulis tribus eſt inſcripta *b* lituris. *b figuris.*
Cryſtallus glacies multos durata per annos, Cryſtallus 42.
Ut placuit doctis, qui ſic ſcripſere, quibuſdam.
Grandinis antiquæ frigus tenet atque colorem:
Pars negat, & multis perhibent in partibus orbis
Cryſtallum naſci, quas nec vis frigoris ulla,
Nec glacialis hyems, unquam violaſſe probatur.
Sed certum cunctis, nec ſtat dubitabile cuiquam,
Quod lapis hic ſoli ſubjectus concipit ignem,
Admotoſque ſibi ſolet *c* hic accendere fungos. *c hinc.*
Hunc etiam quidam tritum cum melle propinant
Matribus, infantes quibus aſſignantur alendi,
Quo potu credunt implerier ubera lacte.
Nec minus & cineri ſimilem Galactida dicunt, Galactis ſive Galactites 43.
Cum mulſo tritum, lac multiplicare bibenti:
Si tamen antè cibos fuerit poſt balnea ſumptus,
Aut ovis ex gravidæ lana traducere filum
Pertuſo lapidi decet, & circundare collo,
Sic ſe portantis fœcundet ut ubera lacte.
Dat facilem partum ſimili ratione ligatus
Ad femur illius, quæ parturiendo laborat.
At ſi mundato circumſpargatur ovili,
Cum ſale mixtus aquæ, ſolis redeuntis in ortum,
Lacte replentur oves, ſcabieſque fugatur ab illis.
Præterea tantis veteres hunc laudibus ornant,
Ut bona cuncta putent ſolum præſtare gerenti,
Quæ ſimul à reliquis cuncta virtute darentur.
Sed turbat mentem, ſi clauſus in ore liqueſcat.
Hunc mittit Nilus, producit & hunc Achelous,
Lactis dat ſuccum tritus, lactiſque ſaporem.
Lætiferos morſus niger atque rotundus Orites, Orites 44.
Quos fera, vel cornu, vel ſævo dente peregit,
Cum roſeo mixtus perfectè curat olivo.
Per vaſtas heremos, interque feras gradientes

Digitized by Google

Illæſos ſervat, morſus abigendo ferarum,
a Hic a Qui viret, & maculas albas habet, alter Orites
Caſibus adverſis portatus ubique reſiſtit:
Tertius aſſeritur famæ gravioris Orites,
Altera pars cujus crebris nimis aſpera clavis,
b Corpus. Altera lævior eſt, b duri quaſi lamina ferri.
Hic facit appenſus ne fiat fœmina prægnans:
Aut ut ſi prægnans fuerit, cito fundat abortum.
Hyænia 45. Tollitur ex oculis lapis extollendus Hyænæ,
Dictus Hyænia, quam veteres (ſi credere dignum)
Fatidicum numen memorant inferre gerenti,
Quò queat imbutus prædicere quæque futura,
Sub lingua lotus ſi contineatur in ore.
Liparæa ſive Liparis 46. Partibus in Lybicis lapis eſt c Liparæa vocatus,
Ad quem ſponte ſua properat genus omne ferarum,
c Liparis vocitatus. Quas venatorum ſuevit labor exagitare.
Non eget ergo canum curſu, curave ſagaci,
Saltus perluſtrans, lapidem qui geſſerit iſtum:
Sternendæ ſatis eſt venabula tollere prædæ.
Enydros 47. Perpetui fletus lachrymis diſtillat Enydros,
Quæ velut è pleni fontis ſcaturigine manant,
Cujus naturæ grave ſit deprendere cauſam:
Nam ſi decurrit lapidis ſubſtantia, quare
Non minor efficitur, vel non omnino liqueſcit?
Sin ros exterior deſcendit ad interiora,
Ut ſemper refluat, cur ſe non impedit ipſum,
Scilicet ingrediens contrarius egredienti?
Iris 48. Irin dant Arabes, ſed gignit eam mare rubrum
Cryſtallo ſimilem, cujus ſexangula forma
Clara luce micans, fert cauſam nominis hujus:
Nam ſi ſub tecto radiis ſit ſubdita ſolis,
† Proximus inficitur paries, varioque colore
Arcus cœleſtis depingit utrinque figuram.
Androdamas 49. Androdamanta (lapis formæ quaſi teſſera quadræ)
Dicunt argenti repræſentare nitorem:
Cujus durities quaſi durities Adamantis.

Ipſe

Ipſe maris rubri mixtus reperitur harenis.
Quem Magus affirmat tantæ virtutis haberi,
Ut poſſit præſens animos ſedare calentes.
Avertens oculis morbos Ophthalmius omneis — Ophthalmius 50.
Aſſeritur furum tutiſſimus eſſe patronus,
Ac circunſtantes obducta nube patronus,
Ut ſpoliare domos poſſint impune latrones.
Tollitur è conchis ſpecies memoranda marinis, — Unio 51.
Unio dictus ob hoc, quòd ab una naſcitur unus,
Nec duo, vel plures unquam ſimul inveniuntur.
Cujus ad ornatum laudatur candida forma,
Quòd deceat veſtes, deceat nihilominus aurum.
Conchæ temporibus certis referuntur hiantes
In cœlum, patulæ rores haurire ſupernos,
Ex quibus orbiculi candentes concipiuntur:
De matutino fit clarior Unio rore.
Ros veſpertinus fœtus ſolet ædere fuſcos,
Et juvenes conchæ dant baccas candidiores,
Obſcurat fœtus *a* concharum grandior ætas. — *a* Baccarum.
Quanto rorantis fuerit plus aëris hauſtum,
Tanto majorem gignit roratio baccam.
Ultrà ſeminucem *b* concreſcere nulla putatur. — *b* ſed creſcere.
Quòd ſi celſa micent tonitru convexa coruſco,
Conchæ diffugiunt ſubita formidine clauſæ.
Sic intercepto conceptio deperit hauſtu,
Et fit abortivum, quod cœperat inde creari.
Inſignes baccas prædam maris India *c* gignit, — *c* mittit.
Gignit & inſignes antiqua Britannia baccas.
Pantheron multos teſtantur habere colores: — Pantheros 52.
Nam niger & rubeus, viridis, pallenſque videtur,
Purpureus, roſeuſque ſimul ſparſique coloris.
Hos habet, & vario diſtinctus ſchemate vernat:
Expedit hunc orto quàmprimum ſole videri,
Ut victor poſſis omnes exire per actus:
Ipſo nanque die poterit te vincere nemo.
Pantheram patet eſſe feram diverſicolorem,

India

Digitized by Google

India quam gignit, cujus pavefacta leonum
Voce fugit rabies, quam beſtia contremit omnis:
Hujus ad exemplar ſic eſt lapis iſte vocatus.
Apiſtos 53. Apiſtos nigri non ultima gemma coloris,
Ad gratam ſpeciem rubeis interlita venis,
Pondere majoris menſuram corporis æquat.
Hanc, ſemel admoto ſi ceperit igne calorem,
Teſtantur calidam ſeptem durare diebus.
Chalcophonos 54. Chalcophonus pulſata refert tinnitibus æra,
Qui ſi tractetur reverenter corpore caſto,
Vocis dulce melos ajunt conferre gerenti,
Et ne raucescant, liquidas defendere fauces
Hic etiam nigrum perhibetur habere colorem.
Molochites 55. Infantum cunas virtute ſua Molochites
Protegit, & caſus abigit quoſcunque ſiniſtros,
Ne teneros artus pars poſſit iniqua nocere.
Dat lapidi precium virtus cumulata decore:
Craſſum quippe virens ſimilis ſolet eſſe Smaragdo,
Hunc Arabum gentes prius inveniſſe feruntur.
Tecolithus 56. Tecolithos nucleo ſimilis perhibetur olivæ,
Aſpectu vilis, naturæ vi precioſus.
Namque ſolutus aquis, & ab his quibus expedit hauſtus,
Dicitur eſſe potens, lapidoſos ſolvere renes,
Veſicæque ſimul purgare dolentis harenas.
Pyrites 57. Cui fulvus color eſt, cui nomen ab igne Pyrites,
Se vetat aſtringi, pertractarique recuſat,
Tangi vult leviter, pavidaque manu retineri,
Nam preſſus, nimium digitos ſtringentis adurit.
Diadochos ſive Diadocus 58. Diadochos per quàm reſponſa petentibus aptus,
Dæmonis effigies varias oſtendere fertur,
Nec lapis eſt alius, qui fortius evocet umbras,
Sed ſi defuncto quis forſitan applicet illum,
Protinus aſſeritur ſolitas amittere vires:
Namque ſacer lapis eſt, & quæ mors ſternit, abhorret,
Hunc autem perhibent ſimilem fulgore Beryllo.
Dionyſia 59. Nigra micat rubeis Dionyſia conſita guttis:

Hanc

Hanc in aqua tritam vinum flagrare loquuntur
Et tamen ebrietas ipſius odore fugatur,
In quo naturæ ſolito nihil ordine currit,
Dum lapis ex lympha vini producit odorem,
Quamque creare ſolet vinum fugat ebrietatem.
Aſt *a* Chryſolectrus ſimilis deſcribitur auro, Chryſolectrus. 60.
Cujus ad electrum color inclinare videtur. *a* Chryſolectrus
Hic matutinis viſu jocundior *b* horis, *b* auris
Diſſimilem ſpeciem poſt aſpicientibus offert,
Cujus materies rapidiſſima dicitur ignis:
Nam cito vicino correptus flagrat ab igne.
Anulus ut gemmam digitis aptandus haberet, De anuli lapidumque repertore.
Dicitur in primis feciſſe Prometheus uſum,
Caucaſeæ rupis quem fragmina *c* lucida ferro. *c* ſcrupæ
Incluſiſſe ferunt, digitoque recepta tuliſſe.
Aetas poſterior junxit præcioſa metalla,
Et lapides caros adiecit, & inſuper artem
Inſuetamque manum triplici veſtivit honore.
Sed fraus intactum quia nil humana relinquit.
(Invida naturam dum ſcilicet ars imitatur)
Veras à falſis labor eſt diſcernere gemmis,
Callida quas didicit *d* vitro ſimulare doloſo, *d* vultu
Dum veram ſpeciem mentitur adultera forma.
Inde fit ut virtus gemmarum nulla putetur,
Ignaros quoties tentata probatio fallit.
Sed veras ſpecies (fuerint ſi rite ſacratæ)
Effectus miri procul ambiguo comitantur.

MARBODAEI SIVE POTIUS INcerti autoris verſus aliquot hactenus deſiderati.

Capnites ſpecie cryſtallinus optima gemma, Capnites.
Facundos faciens, curanſque potenter hydropem,
Magna ſui gerulis eſt virtus & medicina.
Reddit formoſos, & cunctas mitigat iras.

 Pellit

Pellit & ipſe metus, ſit gratia ſe comitanti.

Ophthalmius. Magna ſalus oculis Ophthalmius eſſe probatur:
Sed fures utuntur eo, & quos nemo tenere
Hoc preſente poteſt, cur hoc fit, noverit autor.

Obſianus. Obſianus lapis eſt, incerta repellere ſemper
Somnia qui potuit, ſecurus eo comitante,
Qui dormire poteſt, non illum ſomnia fallunt.

Ignites. Ignites lapis eſt, cui ſubvitreus color eſſe
Cernitur, & mundus, qui fluxum ſanguinis omnem
Stringere conſuevit, tantum ſit fronte ligatus.
Infirmos aliena loqui vetat hæc quoque gemma:
Verrucas, nœvoſque fugat, Stygeſque malignas
A pueris arcet, quorum ſitiere cruorem.
Conflagrare vides incendia forte domorum,
Si tamen hunc adhibes, incendia ſponte quieſcunt.

Diadochos. Diadochos ſpecie, ſimiliſque colore Beryllo,
Plus omni ſpeculo probat effigies ſpeculantum:
Et nullus lapidum tantum medicatur aduſtis.
Hic ubi defunctis adhibetur, ſiſtere fertur
A virtute ſua, ſit hebes, neque lenit aduſtos.

Exebenus. Exebenus lapis eſt albus, ſatis & ſpecioſus.
Hac gemma manus aurificum dum lympidat aurum,
Nil magis appreciat, nil illi charius illa.
Hæc valet ad ſtomachum, ſi ſit conſperſio facta
Cum vino vel aqua fractæ de pulvere gemmæ.
Novit & Exebeni vires inſanus & amens.
Conſervat partum, citò liberat & parientem,
Si dextro femori connexus erit parientis.

Lingurus. Lingurum prægnans, lingurum ſi gerat infans,
More ſuo minus ut timeant, lingurus habebit.
Regius & morbus linguro vincitur hauſto,
Si teris in vino permixtò pulvere gemmæ.

Daphnius. Daphnius eximius facit ut lymphaticus omnis,
Se præſente ſtatim mereatur habere ſalutem,
Daphnius aſſuevit requiem dare dæmonioſis.
Daphnius ad fluxum valet & compeſcit hydropem.

Men-

Digitized by Google

Mennonius morbos, languores atque tumores, Menno-nius.
Virtus & omne fugans, inimicitiaſque repellens,
Facundum reddit, firmum facit atque fidelem,
Quenque ſui gerulum: vicerunt prælia reges,
Evaſere necem cauſis capitalibus acti,
Præſide Mennonio, quem qui gerit effugit iras.
Navita naufragium nunquam timet hoc comitante.
Ipſa Galactiten lapidem natura vocavit, Galacti-tes.
Hoc à facte trahens Græcum ſimul atque Latinum,
Lac utrunque ſanans, in eodem nomine junges.
Nanque γάλαξ Græc, lac dicimus eſſe latine,
Fœmina deficiens à lacte, per hanc ſibi gemmam
Lac ſuffire poteſt, cum mulſo pulvere ſumpto.
Contriti lapidis ſi fœmina reſpuit hauſtum,
Vellus ovis gravidæ colló circumliget illa,
Sic galactites ſuper udo vellere ſparſus,
Mox plenis puer uberib. lac ſugere quibit.
Odontem lapidem ſi quis venator habebit, Odon-tes.
Si latro, ſi raptor lapidem geſtaverit illum,
Pro votis ſuccedet eis: quanquam pietatis
Officiis careat, nec erit culpabilis actor
Naturæ lapidumque deus, qui nil ſine cauſa
Efficit in rebus, cujus ſunt omnia facta
Ponderis & numeri manſuræ ſubdita legi.
Frons onagri vel frons, aſini plerunque tumeſcens, Lapis qui fronte naſcitur aſini.
Fert lapidem quandoque ſuum, qui pota venena,
Atque venenoſos fertur compeſcere morſus.
Hunc in aqua radens, ut aquam pallere videbis,
Mox evaſuro dare ne tardes patienti.
Hunc nuce majorem forma criſpante videbis,
Atque ſuperficie palleſcere non renitere.
Irim cæleſtem tricolor lapis eſt imitatus, Triſutes.
Nomine Triſutes, juris facit eſſe peritos
Iſte ſui gerulos, regum digitos decet ergo.
Naſcitur in Phrygia phrygius, ſed hic eſt quaſi pumex, Phry-gius.
Pumice ſed gravior: facit hunc perfuſio vini

 Fol-

Follibus afflatum procul ignis viribus uri,
Et velut ignitum candeſcere ſive rubere,
Fertur & extingui perfuſus nectare tantum:
Utilis iſte lapis tingendis veſtibus eſſe
Dicitur à Phrygiis fullonibus, hiſque peraptus.
Sarco-phagus. Sarcophagus lapis eſt, qui mortua corpora fertur
Ferme quater denis conſumere poſſe diebus.
Hujus apud Trojam reperitur plurima vena.
Ejuſdem generis ſunt plurima ſaxa reperta,
Quæque etiam erodunt viventia corpora tactu,
Et minus obſervant, quæcunque cadavera claudunr.
Specularis lapis. Copia dat vilem, licet inſignem Specularem:
Hunc primum lapidem terris Hiſpania miſit,
Nunc legimus multis Regionibus hunc reperiri,
Hic effoſſus humo, ſic fiſſilis extenuatur
Quas libet in cruſtas, ut vitro tenuior omni
Cernatur, neque jam niſi vitrum credere poſſis.

F I N I S.

Digitized by Google

LIBRI QUI APUD PETRUM VANDER AA VENALES PROSTANT.

L'*Utilité des Voyages, qui concerne la connoiſſance des Medailles, Inſcriptions, Statues, Dieux Lares, Peintures anciennes, & les Bas Reliefs, Pierres precieuſes & gravées, Cachets, Taliſmans, Anneaux, Manuſcrits, Langues, & autres choſes remarquables. Et l'avantage que la recherche de toutes ces Antiquitez procure aux Sçavans. Avec un Memoire de quelques Obſervations generales qu'on peut faire pour ne pas voyager inutilement. Par M. Baudelot de Dairval, Avocat en Parlement, enrichis de pluſieurs figures en taille douce, en Octavo, 2 voll.*

Stephanus de Urbibus, Gr. Lat. cum notis Gronovii, Berkelii & aliorum, fol.

Holſtenii notæ in Stephanum de Urbibus, Gr. Lat. ejuſdem Nymphæum cum fig. Diſſert. de Æneæ adventu, de Gigantibus, &c. fol.

Hippocratis Opera Omnia, Gr. Lat. cum notis Lindani, Octavo, 2 voll.

Ciceronis Opera quæ extant Omnia, ex MSS. codicibus emendata ſtudio atque induſtria Jani Gulielmii & Jani Gruteri, additis eorum notis integris: nunc denuo recognita ab Jacobo Gronovio, cujus ubique adjectæ ſunt emendationes, petitæ partim ex libris MSS. partim ex animadverſionibus Virorum Doctorum; etiam Orationibus illuſtratis acceſſione Aſconii Pediani & doctiſſimi Veteris Scholiaſtæ, nunquam antea editi: Appoſitis in margine ad utentis commodum numeris, non tantum Gruterianis, ſed etiam Apparatui Latinæ locutionis Nizoliano reſpondentibus; cum indicibus aliis correctis, aliis novis & accuratiſſimis. In magn. quarto, 4 voll. (XI voll.

— Idem in 12. ut ſupra cum ejuſd. notis ſub ſingul. pagin. poſitis,

— Epiſtolæ ad familiares, cum notis Gronovii, 12.

Ciceronis de Officiis ex recenſ. Gronovii, 12.
Ammianus Marcellinus, cum notis & Var. Lect. Lindenbrogii, Valeſiorum & Gronovii, nec non vetuſtiſſ. nummis & figuris adornata, fol.
— Idem, fol. Charta Majori.
— Idem, in magno quarto.
Quatuor Evangelia Gothica Anglo-Saxonica, cum Gloſſario Junii, quarto.
Valerius Maximus, 24.
Houtuyn Monarchia Hebræorum, 24.
Recueil ſur les differens des Quartiers à Rome, 8.
Briggs Opthalmographia & nova Viſionis Theoria, 12. cum fig.
Lipſius & alii de Cruce, 12. 2 voll. fig.
Weſenbecii Paratitla, cum notis Bacchovii, Brederodii, & aliorum, 4.
Thevet Vies des Hommes Illuſtres, avec leurs Pourtraits, 12 9 voll.
Burnet Hiſtoire de la Reformation d'Angleterre, 12. 4 voll. avec fig.
Conſtantii Landi, Complani, Comitis Numiſmatum præcipuæ Romanorum expoſitiones, cum vetuſtiſſ. nummis, 4.
Q. Curtius, cum notis Freinshemii, Salmaſii, & aliorum, 8.
Titus Livius, cum notis Gronovii & aliorum, 8. 3 voll.
Juvenalis cum Vett. Scholiaſt: & notis integris D. D. Virorum, ex recenſione Henninii, 4.
Arbeyd van Mars, of alle deſſelfs Werken, op nieuws vermeerdert door Aniſſon Mallet, 8. *3 deelen, vol platen.*
Juſti Lipſii Opera Omnia, 8. 4 voll. cum fig.
Stedeboek van Savoyen en Piemont, met ſeer heerlijke platen, in folio, Atlas formaet, 2 deelen.
— *'t ſelve in 't Latijn, fol. 2 voll. Atlas papier.*
Hugo Grotius Droit de la Guerre, 12. *3 voll.*
— *Jaarboeken en Hiſtorien, fol. met platen.*
Beſchryving van Morea en Archipel, fol. met kopere platen. 2 *deelen.*
Hiſtoriæ rei nummariæ veteris ſcriptores aliquot inſigniores, nempe M. Hoſti hiſtorica antiquitas Rei Nummariæ, Menſurarum, Ponderum, &c. Seldenus de Nummis. Labbé Biblio-

Bibliotheca Nummaria & Budæus de aſſe & partibus ejus, 4. 2 voll.

Abrahami Gorlæi Antverpiani Dactyliothecae, ſeu annulorum ſigillarium quorum apud Priſcos tam Græcos quam Romanos uſus, ex Ferro, Aere, Argento & Auro promptuarii Pars Prima, collectis aliunde & ineditis & editis Annulorum figuris auctior; cum explicationibus Jacobi Gronovii, 4.

— Dactiliothecae Pars Secunda, ſeu Variarum Gemmarum, quibus antiquitas in ſignando uti ſolita, Scalpturae, triplo quam fuerunt, partim antehac ineditarum, partim ex ſcriptis eruditorum virorum collectarum numero locupletiores, cum ſuccincta ſingularum explicatione Jacobi Gronovii. Accedit Marbodaei, Galli, Caenomanenſis, Carmen de Gemmis & Lapidibus, 4.

— Idem 4. Charta Majori. 2 voll.

Lilii Gregorii Gyraldi Opera Omnia, continens Hiſtoria Deorum in XVII. ſyntagmata diviſa, (cum eorum Iconibus) quorum ultimum eſt de ſacrificiis, Libellus de Muſis. De Herculis Vita. De re nautica. De ſepulchris & ſepeliendi ritibus, cum notis J. Faez. Hiſtoria Poëtarum Græcorum & Latinorum dialogi, (cum eorum Iconibus & notis Colomeſii) quibus accedunt duo de Poëtis ſui temporis. Progymnaſmata adverſus literas & literatos. Expoſitio Ænigmatum antiquorum & Symbolorum Pythagoricorum. Pythagorica præcepta myſtica ab Plutarcho interpretata. Parænefis in ingratos. Liber de annis, menſibus, cœteriſq. temporum partibus. Carmina & Epiſtolia, fol. 2 voll. cum Numiſmatib. & fig. æneis, ſub prælo.

Theſaurus Antiquitatum Romanarum, in quo continentur lectiſſimi quique Scriptores, qui ſuperiori aut noſtro ſeculo Romanæ reipublicæ rationem, diſciplinam, leges, inſtituta, ſacra, arteſque togatas ac ſagatas explicarunt & illuſtrarunt, congeſtus à Joh. Georgio Grævio: acceſſerunt variæ & accutatæ tabulæ Æneæ. In magno folio, 8 voll. ſub prælo, de quo jam duo volumina in lucem edita ſunt.

Some-

Digitized by Google

Someren Poëzy of uytſpanning van Vernuſten, 4.

Solleyſel Mareſchal parfait, 4. 2 *voll.*

Bockelen opuſcula de familiis veterum Juriſconſultorum, &c. 12.

Bebenburg de Juribus Regni & Imperii Romanorum, 4.

Cruſii Variæ Obſervationes Juridicæ & de Heræ dibus inſtituendis, 4.

Matthæus de Nobilitate, 4. cum fig.

Caroli Drelincurtii Homericus Achilles, editio altera auctior, 4.

Les Voyages de Monſr. de Monconys, en grand 12. 5. *voll. augmentée, avec figures.*

Munting Kruydboek, mitſgaders deſſelfs oeffening, in folio, vol heerlijke platen, van Boomen, Planten, Bloemen, &c. 2 *deelen, werd gedruckt.*

Hofmanni Lexicon Univerſale, ab ipſo auctorere viſum & quidem demiduo auctum, in folio, ſub prælo.

Leon. Auguſtini Gemmę & Sculpturę antiquę, cum earum enarratione, in Latinum verſa ab Jacobo Gronovio, 4. 2 voll.

Senecę Opera, cum notis Lipſii, fol.

Hankius de Byzantinarum rerum Scriptoribus, 4.

Herbinii Religioſę Kyovienſium Cryptę, cum fig. 8.

Ovidii Metamorphoſis, figuris Æneis elegantiſſ. repreſentata à Bavern, fol.

Religio Exculpata, 4.

Coccai Eer en Leer verdedigt tegen Hulſius, 4.

— ad Titum 4. Ch. Major.

— in Johannem, 4. Ch. Maj.

— in Catechefin Heidelb. 8.

Ruyſch de Valvulis, 12.

Jacobus Nicolaus de Vulneribus J. Chriſti, 8.

Sauberti Diſſertationes Philologicę, 4.

— in Matthęum, 4.

Gotfried Chronyck van 't begin der Wereld tot 1618. *alles van nieuws overgeſet, en vervolght tot op deſe tijd, vol heerlijke kopere platen, in folio,* 3 *deelen. werd gedruckt.*

Laurenbergii Grecia, cum Chartis Geographicis, *ſub prælo.*

Steno Anatome cerebri, 12.

& plures alii.

FINIS.

Digitized by Google